

Riksdagens snabbprotokoll

2025/26:33

Fredagen den 14 november

Kl. 09.00–12.28

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 24 oktober justerades.

§ 2 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Helena Storckenfeldt* (M) av sagt sig uppdraget som ledamot i den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Moderaternas partigrupp anmält Marie Nicholson som ledamot i den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

Förste vice talmannen förklarade vald till

ledamot i den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)
Marie Nicholson (M)

§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2025/26:14 för torsdagen den 13 november från finansutskottet och
prot. 2025/26:12 för torsdagen den 13 november från miljö- och jordbruksutskottet.

§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2025/26:139

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:139 Elever i anpassad skolas rätt till adekvat utbildning
av Mats Wiking (S)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 8 december 2025.

Skälet till dröjsmålet är arbetshopning.
Stockholm den 13 november 2025
Utbildningsdepartementet
Simona Mohamsson

Interpellation 2025/26:141

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:141 Hot och våld i skolan och i fritidshemmet
av Mats Wiking (S)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 8 december 2025.

Skälet till dröjsmålet är arbetshopning.
Stockholm den 13 november 2025
Utbildningsdepartementet
Simona Mohamsson

Interpellation 2025/26:142

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:142 Den ökade otryggheten för hbtqi-personer
av Ulrika Westerlund (MP)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 8 december 2025.

Skälet till dröjsmålet är arbetshopning.
Stockholm den 13 november 2025
Utbildningsdepartementet
Simona Mohamsson

§ 6 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till utbildningsutskottet:

RiR 2025:31 Utbildning på vetenskaplig grund – otillräckliga insatser för att stödja skolan med kunskap

§ 7 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Skrivelse
2025/26:56 till trafikutskottet

§ 8 Svar på interpellation 2025/26:19 om statlig närvaro och Skatteverkets nedläggning i Simrishamn

Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Solen skiner, en fredag i november, och vi ska få debattera flera viktiga saker.

Anna Wallentheim har frågat civilministern om han avser att vidta åtgärder för att stoppa nedläggningen av Skatteverkets kontor i Simrishamn och säkerställa att statliga arbetsplatser och service bevaras och utvecklas i hela landet, även på mindre orter och i landsbygdskommuner. Interpellationen har överlämnats till mig.

Regeringens förvaltningspolitik bygger på att myndigheterna i stor utsträckning själva, utifrån de mål och uppgifter för verksamheten som riksdagen och regeringen fastställer, avgör hur verksamheten ska organiseras för att på bästa sätt tillgodose samhällets samlade behov. Detta innebär att det i stor utsträckning är myndigheterna som ansvarar för att besluta om sin organisation och den geografiska indelningen av sin verksamhet. Samtidigt är det viktigt att våra myndigheter finns på flera platser i Sverige, då statlig närvaro upprätthåller statsförvaltningens legitimitet och förtroende.

Skatteverket ska enligt sin instruktion bedriva verksamhet vid de platser som motiveras av dess uppgifter. Skatteverket har efter flytten av Simrishamnskontoret kvar handläggande verksamhet på 44 orter runt om i Sverige, från Malmö till Kiruna. Arbetet med lokalförsörjning är en viktig förutsättning för att kunna skapa en effektiv och ändamålsenlig verksamhet. Det är anledningen till att Skatteverket flyttar sin verksamhet från Simrishamn till Malmö.

Det är myndighetens ledning som är bäst skickad att avgöra hur organisationen ska utformas och var den geografiskt ska placeras för att skapa en effektiv och ändamålsenlig verksamhet.

Jag har stor respekt för att individer och lokalsamhällen påverkas av avvecklingsbeslut. Samtidigt är det viktigt att framhålla att enskilda kontorsavvecklingar inte ger hela bilden av utvecklingen för den statliga

närvaron i landet. Det stämmer att det sker avvecklingar och neddragningar av statliga verksamheter i landet, men staten växer och etablerar sig i andra avseenden till följd av regeringens satsningar inom andra områden.

Regeringen följer fördelningen av de statliga arbetstillfällena i landet och bedömer att det finns goda förutsättningar att göra bedömningar och avvägningar när lokaliseringsfrågor aktualiseras.

Anf. 2 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Det är lite speciellt att stå här i dag. Det är nu november, och jag skickade in frågorna till civilministern i september. Men jag är såklart tacksam att finansministern är här och besvarar frågorna i dag. Det blir extra speciellt, då jag just denna fredag skulle ha befunnit mig i Simrishamn, eftersom vi har valkrets möte där hemma.

Under lång tid har vi sett den statliga närvaron försvagas steg för steg på mindre orter och på landsbygden. Det sker inte genom ett stort beslut utan oftast stegvis, ett kontor här och ett servicekontor där, tills människor helt plötsligt märker att staten inte längre är närvarande.

Ett aktuellt exempel, som vi debatterar här i dag, är att Skatteverkets kontor i Simrishamn ska läggas ned. Det är ett kontor där 42 personer arbetar i dag. Många av dem har hög specialkompetens som används nationellt. Det är också en av kommunens största arbetsplatser och har i decennier bidragit till både staten och Simrishamn som samhälle.

Herr talman! Det här var ett besked som kom ganska plötsligt. Personalen fick veta att kontoret skulle stängas men fick inte möjlighet att lämna synpunkter eller föreslå lösningar. Kommunen informerades inte heller i förväg, trots att det handlar om en av de största arbetsgivarna i kommunen.

För de anställda innebär beslutet att de nu får börja pendla till kontoren i antingen Malmö eller Kristianstad. Men det kan röra sig om upp till fyra timmars pendling om dagen. Vi vet alla vad det innebär. I praktiken kommer människor att tvingas att antingen flytta från Simrishamn eller sluta.

Detta handlar dock inte bara om Skatteverket. I år har man också lagt ned Statens servicekontor i Simrishamn. Det innebär att människor i kommunen som behöver hjälp med pensionsärenden, sjukförsäkring eller enklare myndighetskontakter nu måste resa till andra orter.

Herr talman! Simrishamn är en kommun där 30 procent av invånarna är över 65 år. De har den äldsta befolkningen i Skåne. Det är människor som har byggt upp vårt land, som har arbetat och betalat skatt i hela livet, men de får nu höra att staten inte längre finns tillgänglig för dem. De får höra: ”Nu får ni klara er själva eller resa mil efter mil för att få hjälp.” Det är ovärdigt.

Det är kanske svårt för människor i storstäder att förstå vad det betyder när ett kontor läggs ned. Men i Simrishamn handlar det inte bara om en myndighet.

Det handlar också om trygghet, om kontakt med staten, om arbetstillfällen och om framtidsstro.

Skatteverket säger själva att beslutet grundas på lokalförsörjning eller kompetensförsörjning. Men i Simrishamn är personalomsättningen låg. Det finns lång erfarenhet och en stabil kompetens.

Herr talman! Statlig närvaro är inte bara en fråga om ekonomi. Det är också en fråga om rättvisa, respekt och tillit. Staten ska inte bara finnas där det är mest lönsamt. Den ska finnas där människor bor.

Frågan till finansministern är alltså enkel: Var går gränsen för hur mycket av staten som får försvinna från landsbygden innan regeringen säger stopp?

Anf. 3 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Herr talman! Jag skulle kunna ge exakt samma beskrivning som ledamoten Wallentheim precis gjorde av personalens kompetens, vikten av Skatteverkets verksamhet för Simrishamn som ort och vikten av statlig närvaro runt om i hela landet. Finansministern säger själv att det handlar om legitimitet. Just nu känner många att statens legitimitet minskar, när en sådan stor arbetsgivare försvinner från en ort som Simrishamn.

Simrishamn är en ort som de senaste 30 åren har upplevt flera typer av statlig neddragning. En gång i tiden hade man en egen polismästare och var ett eget polisdistrikt. Man hade egen tingsrätt, försäkringskassa, arbetsförmedling och skatteverk. I dag har man bara kvar Skatteverket, som är en av kommunens största arbetsgivare. Men nu ska den myndighetens kontor läggas ned.

Jag vill fokusera lite på regeringens förvaltningspolitik generellt och regeringens syn på myndigheterna och hur de ska styras. Vi har haft flera debatter i kammaren med Erik Slottner om Statens servicecenter. Där har budskapet till oss riksdagsledamöter som haft synpunkter på nedläggningarna av servicekontoren runt om i landet varit att det här inte är en fråga för regeringen utan en fråga för myndigheten själv – myndigheten bestämmer var kontoren ska finnas.

Jag och finansministern har tidigare haft en debatt om nedläggningen av Skatteverkets kontor i Lund. Budskapet då var ungefär detsamma: Det här är inte en fråga för regeringen utan en fråga för myndigheten själv. Strax därefter lade Skatteverket också ned kontoret i Enköping, och nu läggs kontoret i Simrishamn ned.

Regeringsformen stadgar ganska tydligt att det är regeringen som styr riket. Det står inte att regeringen styr riket när regeringen känner för det eller i de fall då regeringen vill, utan det står att regeringen styr riket. När finansministern talar om legitimiteten för staten och vikten av att staten är närvarande på fler platser runt om i landet tycker jag att det blir lite uppseendeväckande när finansministern i nästa andetag säger att det här är frågor för Skatteverket och för myndigheterna själva.

Den här frågan har väckt stor uppmärksamhet och kritik, måste man säga, i sydöstra Skåne, som jag kommer från. Det har publicerats flera insändare och stora

reportage i lokaltidningen, och kommunpolitiker har varit väldigt engagerade i frågan. I dagarna publicerades på Ystads Allehandas hemsida en insändare från några chefer på Skatteverket, vilket jag kan tycka är lite speciellt. Jag tycker att regeringen bör stå till svars hela vägen för att man inte styr myndigheten. I insändaren skriver man till exempel att styrning av myndigheter huvudsakligen sker genom instruktioner och regleringsbrev från regeringen. Skatteverkets egna chefer är alltså tydliga med att det här egentligen är regleringsfrågor.

Regeringen hade kunnat stoppa nedläggningen av kontoret i Simrishamn om den hade velat. Det har gjorts förut. Det här är ingen ny fråga. För tio år sedan var det ett antal skatteverkskontor runt om i landet som var nedlägningshotade. Det var regeringens agerande som gjorde att verksledningen på Skatteverket till slut bestämde sig för att inte gå vidare med nedlägningsplanerna.

Regeringen har ansvar för att se till att det finns statliga arbetstillfällen i hela landet. Regeringen kan inte avhända sig den uppgiften när den känner för det utan måste kunna bära ansvaret hela vägen. Om regeringen verkligen tror på att staten ska ha legitimitet i alla landets delar och inte bara i Malmö, Göteborg, Stockholm och storstadsområdena måste regeringen agera när man ser att verksledningen på olika myndigheter lägger ned myndighetskontor runt om i vårt land.

Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar interpellanten för en väldigt viktig fråga som berör på många plan. Jag delar helt och hållet interpellantens grundläggande inställning att det egentligen handlar om två frågor. Den ena gäller känslan runt om i landet när staten ibland förändrar, lägger ned eller flyttar verksamheter. Man kan känna sig övergiven eller känna att det bara är de stora städerna som gäller. Den andra frågan gäller de anställda i Simrishamn vid just den här myndigheten, det vill säga Skatteverket, som jag har ansvar för.

Låt mig backa tillbaka lite. Som jag var tydlig med i svaret finns det en instruktion för Skatteverket, liksom för andra myndigheter, att bedriva verksamhet på de platser där det motiveras av uppgifterna. Staten har ett ansvar att finnas runt om i hela landet. Jag har haft glädjen – även om det ibland har varit tuffare – att flytta runt ganska mycket i Sverige och bo i både stora och små kommuner. Det är helt uppenbart att frågan om statens närvaro berör väldigt många.

Det är hela tiden en balansgång när verksamheter förändras. Vi vet till exempel att Skatteverket nu under ett par decennier har gått väldigt mycket mer mot digitalisering och effektivisering, vilket många medborgare uppskattar, vare sig de bor i Lycksele, Malmö eller Stockholm. Men det är också så att inte alla medborgare är fullt digitaliserade. Det är alltid en balansgång.

Herr talman! Jag tror att den förra regeringen, om den hade fått samma fråga för fem år sedan, hade

svarat ungefär på samma sätt som jag: Det vore inte helt optimalt om regeringen skulle gå in och styra exakt vilka kontor som Skatteverket eller andra myndigheter ska ha på olika platser. Jag litar i väldigt stor utsträckning på att myndighetsledningen gör den sammantagna bedömningen.

Som jag sa förändras teknik och verksamhet delvis. Det gör också att myndigheter kan behöva omorganisera. I det här fallet är mitt svar nej – jag tänker inte, ska inte och får inte styra exakt var Skatteverket ska ha vartenda av sina kontor. Men jag delar helt och fullt bilden att det här är en fråga som är stor och viktig för väldigt många.

Som jag också sa kort i interpellationssvaret tycker jag att man ska vända på frågan om statens närvaro något. Man ska inte glömma att staten även växer på väldigt många håll i form av allt från Kriminalvården till försvaret. Verksamheter växer på vissa platser och blir mindre på andra, men min bestämda uppfattning är att statens totala närvaro inte är liten ute i landet just nu. Det gäller både myndigheter och annat.

Det finns alltså två sidor av myntet. Statens myndigheter växer och utökar verksamheten på många håll, men på andra håll drar de sig tillbaka. Det här påverkar och kostar på. Jag håller definitivt ögonen på de myndigheter jag har ansvar för i regeringen, till exempel Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten, så att de når målen och följer instruktionerna.

Men att bestämma exakt var en myndighet ska ha sina kontor är en fråga för myndighetens ledning, och jag uppfattar att det i grunden finns ganska stor samsyn kring detta i riksdagens kammare.

Anf. 5 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret. Det kanske inte var exakt det svar jag hade önskat, även om det såklart finns mycket i det som är viktigt. Det är viktigt att vi har en tillit till myndigheterna.

Jag är ledamot i justitieuskottet och vet att Kriminalvården växer och behöver växa i hela landet, precis som ministern nämner. Det kan dock aldrig kompensera för att människors service försvinner. Det är i mycket det vi talar om i dag. Det är jättebra att staten växer på vissa platser, och det är bra att man får arbetsplatser och arbetstillfällen. Men faktum är att mycket av den service som människor efterfrågar försvinner.

Det blir därmed tydligt att regeringen försöker ducka från svaret i den här frågan. Finansministern har sagt att det är viktigt att myndigheter finns på flera platser i Sverige. Men samtidigt låter man myndigheter som ska ge människor service själva avgöra var de ska vara lokaliserade.

Det är ingen naturlag att myndigheter måste centraliseras. Det är fråga om ett politiskt val. År 2015 stod vi inför samma situation. Skatteverket planerade då att lägga ned kontor i Simrishamn, Ängelholm, Vetlanda, Mariestad med flera kommuner. Men den dåvarande socialdemokratiska regeringen med civilminister Ardalan Shekarabi i spetsen valde faktiskt att agera. Han gav Statskontoret i uppdrag att följa upp statliga

myndigheters lokalisering. Besluten pausades, och planerna drogs sedan tillbaka.

Det gick då, och det går också nu – om man bara har den politiska viljan. Regeringen kan styra genom regleringsbrev, genom förordningar och genom att ge myndigheter ett tydligt uppdrag att värna statlig närvaro i hela landet. Man kan till och med lagstifta om det, som till exempel när det gäller Systembolaget.

Men i stället för att man agerar ser vi hur statliga kontor läggs ned ett efter ett. Människor lämnas då utan service. Skåne har blivit ganska rejält drabbat den senaste tiden. Skatteverket har lagt ned kontor i Simrishamn, Eslöv, Trelleborg, Landskrona och Lund, bara för att nämna några.

Herr talman! För en kommun som Simrishamn är detta ett hårt slag. Förlorar man 42 arbetstillfällen förlorar man mycket mer än bara det. Man förlorar köpkraft. Man förlorar underlag för kollektivtrafiken. Man förlorar framtidstro för unga familjer. Man förlorar också viktiga samarbeten mellan staten och kommunen.

Kommunen arbetar redan i motvind. Simrishamn är en kommun med en åldrande befolkning. Man har också en otroligt starkt säsongsberoende arbetsmarknad och stora utmaningar med välfärden. När staten väljer att lämna kommunen i stället för att stå kvar sänder det ett mycket tydligt men sorgligt budskap, nämligen att människor på mindre orter inte räknas lika mycket.

Simrishamn är en del av Sverige. De som bor där betalar skatt precis som alla andra. De har rätt till statlig service, och de har samma rätt att känna att staten finns nära dem. Statens närvaro är ingen kostnad. Det är också en investering i tillit, jämlikhet och sammanhållning. När människor känner att staten finns där de bor, att myndigheter är tillgängliga och förstår deras verklighet stärks också förtroendet för demokratin.

Herr talman! Jag vill se en regering som tar ansvar och inte gömmer sig bakom myndighetsbeslut utan står upp för idén om ett Sverige som håller ihop. Det är en regering som säger: Vi ska ha statlig närvaro i hela landet, och även i Simrishamn.

Om man nu inte kan göra någonting åt de kontor som redan har lagts ned eller planeras att läggas ned i Skåne, kan finansministern i stället säga att inga fler kontor ska läggas ned för att stå upp för närvaro i hela landet?

Anf. 6 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Herr talman! Jag vill vända mig mot några av de saker som finansministern sa i sitt anförande. Det råder inte samsyn om den här frågan. Det har Anna Wallentheim förtjänstfullt redogjort för.

Den tidigare socialdemokratiska regeringen agerade när Skatteverkets ledning meddelande att man skulle lägga ned ett antal kontor i de orter som ledamoten Wallentheim nämnde och också ett flertal andra orter, till exempel Lycksele som finansministern själv nämnde i sitt första anförande.

Det går att göra någonting annat. Det går att agera. Systembolaget finns i hela landet, och det är en tydlig instruktion. Hade regeringen velat att det skulle finnas statliga arbetstillfällen runt om i hela landet hade man kunnat agera.

Det är samma sak med Statens servicecenter. Där har regeringen varit oerhört passiv under hela den nedläggningsvåg som hittills har drabbat Statens servicecenter och som kanske fortsätter. Vi får väl se vart den utvecklingen tar vägen.

Finansministern talade i sitt andra anförande om digitalisering. Digitalisering har blivit något slags allmänt begrepp för att man ska kunna säga att staten inte behöver vara närvarande överallt. Det är digitaliseringen som gör att man kan lägga ned kontor.

Om man nu tänker efter lite kan man tycka att det borde vara tvärtom. Varför ska man göra som Skatteverket självt redogör för här? Någon borde ha frågat skatteverksledningen varför det är så viktigt att samla personalen i Malmö och Kristianstad om man nu har en digitalisering och i stället kan ses digitalt, ha utbildningar digitalt och arbeta i team digitalt.

Varför är det då så viktigt att personalen i verket finns samlad i Malmö och Kristianstad? Man borde kunna ha verket på fler orter i stället för färre, om man nu tog digitaliseringens möjligheter på allvar.

Jag vill avsluta med att ställa två frågor. Jag vill fråga finansministern: Var i Simrishamn växer staten? Jag är i Simrishamn ibland, och jag ser det inte. Jag vill också fråga finansministern: Var går gränsen för när ministern tycker att regeringen kan agera mot avvecklingen av statliga arbetstillfällen runt om i landet?

Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag kommer snart tillbaka till ansvar. Är det något som regeringen gör är det att ta ansvar för Sverige och hela Sverige. Jag ska bara först säga någonting kort om Skatteverket.

Skatteverket finns på 44 platser runt om i landet. Det är en myndighet som i alla mätningar har ett högt förtroende. Det har varit före många andra myndigheter med att skapa service. Med allt det sagt förstår jag att det också är många som tycker att det är besvärligt när ett skattekontor läggs ned eller flyttas. I det här fallet handlar det om att Skåne behåller arbetstillfällena. De kommer att vara i södra Sverige men inte i Simrishamn.

Låt mig säga någonting om ansvar för landsbygden. Jag vet inte om någon regering i modern tid har ökat och kommer att öka statens närvaro så mycket som regeringen gör. Vi utökar polisen. Det gjorde vi även i opposition när Socialdemokraternas budget ibland föll och våra vann.

Vi såg till att polisen fick mer resurser och tullen fick mer resurser. Nu växer försvaret runt om i hela Sverige. Vi kan titta på medborgarna som i dag är helt beroende av sin bil. Om man bor på glesbygd eller landsbygd är det 500–600 kronor billigare att nu tanka sin bil. Vi gör det möjligt att leva på landsbygden.

Jag har full förståelse för att man kan tycka att just det här kontoret ska vara kvar. Det är inte en enskild fråga för en minister. Jag följer frågan om statens närvaro väldigt noga och nära, och också när det gäller alla servicemyndigheterna.

Jag kan konstatera att de budgetar som jag har lagt fram på riksdagens bord har lett och kommer att leda till större och ökad närvaro och fler arbetstillfällen i staten runt om i hela landet. Dessutom underlättar vi för människor att bo i glesbygd och landsbygd medan den tidigare regeringen gjorde det dyrare och svårare.

Herr talman! Nu handlar debatten om Skatteverket. Jag tänker avsluta med att säga att man i grund och botten har en instruktion att finnas i Sverige – inte överallt och på alla platser, men i hela landet – och ha en verksamhet som fungerar. Men det är ändå Skatteverkets ledning som måste avgöra exakt vilka kontor som ska finnas och var de ska finnas.

Anf. 8 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret!

Vi kan väl konstatera att vi kan vara överens om att inte vara överens. Nu nämnde finansministern bland annat hur staten ökar sin närvaro i landet och hur man växer. Men faktum är att även polisstationer har lagts ned under de senaste åren.

Det som sker i Simrishamn just nu är tyvärr inte ett enskilt fall. Det är en del av en utveckling där staten steg för steg drar sig bort från mindre orter och landsbygd. Det beslutet fattas långt bort från människors vardag utan dialog och utan hänsyn till konsekvenserna.

Statens närvaro handlar inte bara om lokaler och kontor. Det handlar om tillit. Människor ska känna att staten finns där de bor. De ska känna att de får hjälp när de behöver det och att deras ort räknas lika mycket som resten av Sverige.

När Skatteverket, Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen lämnar orten försvinner inte bara jobben. Då försvinner tryggheten, framtidstron och en del av det gemensamma samhällsbygget.

Herr talman! Vi socialdemokrater anser att staten har ett ansvar att inte bara finnas där det är lönsamt utan där människor finns. Vi vill se en regering som tar det ansvaret, styr myndigheterna att finnas i hela landet, värnar statlig service nära människor och ser att den statliga närvaron är en investerings i tillit och sammanhållning.

Ett Sverige som håller ihop byggs inte i storstäderna. Det byggs i varje kommun, i varje ort och på platser där människor lever sina liv. Människor ska känna att staten står vid deras sida.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2025/26:95 om lagändring avseende skattefrihet för kompetensstöd

Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Patrik Björck har frågat mig om jag avser att avskaffa beskattningen av kompetensstödet, och i så fall när.

Genom arbetsmarknadsreformen 2022 reformerades den svenska arbetsrätten samtidigt som ett nytt grundläggande omställnings- och kompetensstöd infördes. Det här är viktiga reformer. Att fler människor får möjlighet att vidareutbilda sig och att fler människor får rätt kompetens är viktigt för att den svenska arbetsmarknaden ska fungera och för att minska den kompetensbrist som i dag finns och som är ett stort hinder för många företag och många individer.

Som jag konstaterade i mitt svar på riksdagsfrågan från Niklas Karlsson på samma ämne i slutet av oktober har Svenskt Näringsliv, LO och PTK inkommit med en hemställan där det efterfrågas en skattefrihet för just kompetensstöd. Hemställan bereds fortfarande i Regeringskansliet.

Anf. 10 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Det här är en fråga som vi rimligen borde kunna vara överens om. När man lyssnar på svaret, herr talman, verkar det som att finansministern tycker att det här är viktiga frågor och att den reform som genomfördes för några år sedan var en viktig reform. Finansministern verkar tycka att det är bra att fler människor får möjlighet att vidareutbilda sig.

Men det är lite konstigt att regeringen, om man nu är överens om att detta är viktigt och bra, inte agerar som om man faktiskt tycker att detta är viktigt. Att säga att något är viktigt eller bra innebär inte nödvändigtvis att man agerar som man säger. Det är just agerandet, herr talman – att göra någonting – som jag efterfrågar i interpellationen.

Det är precis som finansministern säger: Arbetsmarknadens parter, de som bär den svenska modellen, har kommit in med en hemställan om skattefrihet för kompetensstöd. Det har de gjort eftersom de har uppmärksammat problem som har uppstått när man ska genomföra denna viktiga reform.

Lagändringarna trädde i kraft den 1 oktober 2022 och följdes upp av avtal mellan arbetsmarknadens parter, som tog sitt ansvar och skrev huvudavtal, vilket var en nödvändig del av detta. Arbetsmarknadens parter tog alltså sin del av ansvaret för reformen, och sedan tog staten – eller egentligen vi här i riksdagen, om man ska vara riktigt petnoga – sin del. Det skedde genom lagändringar, som visserligen hade föregåtts av regeringspropositioner. I oktober kunde vi sedan sätta reformen.

Problemet är att omställningsorganisationerna ganska omedelbart när de skulle genomföra detta uppmärksammade frågor som uppstod vid den praktiska hanteringen. Frågorna handlade om huruvida

kompetensstödet var inkomstskattepliktigt eller inte. Omställningsorganisationerna gjorde då en utredning. När man hade konstaterat att det man misstänkte tyvärr stämde – att lagen skulle tolkas så att detta var skattepliktigt – begärde man in underlag från Skatteverket, som gjorde samma bedömning. Därefter pausade man erbjudandet om utbildning inom ramen för kompetensstödet, vilket innebär att en viktig del av hela reformen står still.

Detta är arbetsmarknadens parter helt överens om, och det är därför de kommer in med en gemensam hemställan till regeringen att åtgärda problemet. De konstaterar att detta är ett problem som måste åtgärdas genom lagstiftning. Då får regeringen i normalfallet återkomma till riksdagen med ett förslag till lagändringar; det är ju så den svenska konstitutionen fungerar.

Om regeringen inte gör detta och inte verkar vara villig att göra något finns det en liten möjlighet för riksdagen att ta initiativ. Det försökte vi socialdemokrater göra i skatteutskottet tidigare i höst. Tyvärr fick vi inte med oss Tidöpartierna på detta utskottsinitiativ; annars hade vi haft en möjlighet att driva fram en ändring av lagstiftningen. Men eftersom Tidöpartierna i skatteutskottet inte ville medverka till detta är vi naturligtvis helt beroende av att regeringen återkommer med en proposition i ärendet.

Den fråga jag ställde i interpellationen om när detta kommer att ske kvarstår. Jag får se om jag kan få svar på den i den fortsatta debatten.

(Applåder)

Anf. 11 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Herr talman! I morse kom siffror från Statistiska centralbyrån som visar att vi har 9 procents arbetslöshet i Sverige. Det är en väldigt hög arbetslöshet. Vi har en situation i Sverige där vi samtidigt som vi har en hög arbetslöshet har stora behov av kompetens på olika områden. Vi har alltså en situation med hög arbetslöshet och samtidigt kompetensbrist på många platser. Det är lite märkligt, men arbetsmarknadsfrågorna har ju behandlats styvmoderligt ganska brett av den här regeringen.

Den fråga som Patrik Björck lyfter är en del av en mycket större överenskommelse, precis som han var inne på. Omställningsstudiestödet och det grundläggande omställnings- och kompetensstödet var en bärande del av den överenskommelse parterna gjorde och som lagstiftaren sedan mötte upp med lagstiftning.

Också detta har, åtminstone i vissa delar, behandlats styvmoderligt av regeringen. Det var under en tid väldigt långa handläggningstider på Centrala studie- och kompetensnämnden, CSN. Människor fick vänta länge på att få besked om huruvida de skulle få omställningsstudiestöd eller inte. Myndigheten påtalade flera gånger att man behövde utökade resurser för att klara de stora volymer av ärenden man fick in.

Jag har själv haft debatter i den här kammaren med dåvarande utbildningsminister Mats Persson om denna

fråga. Det var då uppenbart att det fanns ett behov men att regeringen inte mötte det.

Som Patrik Björck säger låter det i svaret på interpellationen som att finansministern egentligen är ganska överens med socialdemokratin om att det här inte jättebra – för att uttrycka det så. Dessutom är parterna, som bär överenskommelsen och som har burit den förtjänstfullt, överens i frågan. Om man hävdar att politik styrs av intressen, vilket jag vill hävda, är de olika intressena på arbetsmarknaden alltså överens. De olika intressen som våra partier i någon mening företäder är också överens.

Det är därför, precis som ledamoten Björck var inne på, lite märkligt att regeringen inte möter upp de initiativ som tas och inte agerar snabbare när man får den här typen av signaler från parterna och när initiativ också tas i riksdagens skatteutskott.

Vi socialdemokratiska ledamöter i arbetsmarknadsutskottet har haft en dialog med LO. Det är naturligt att vi har det, och jag utgår från att finansministern har en tätare dialog med Svenskt Näringsliv. I vår täta dialog har LO lyft fram detta som en fråga som behöver lösas och uttrycker en frustration över just detta: Det här är en fråga där Svenskt Näringsliv, LO och PTK är överens. Varför kan inte frågan hanteras på ett snabbt och adekvat sätt?

Det är detta jag vill fråga finansministern om. Om det nu är så att Svenskt Näringsliv, LO, PTK och, som det låter, regeringspartierna egentligen tycker att frågan borde hanteras och det ganska skyndsamt – varför är då inte regeringen mer snabbfotad? Som ledamoten Björck sa pågår det ju saker samtidigt, och ansökningarna och projektet står just nu lite grann på paus. Regeringen behöver agera.

Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag vill tacka Patrik Björck för en viktig interpellation.

Jag tror att det råder stor samsyn i riksdagens kammar, och jag vet att det definitivt gör det mellan mig och Patrik Björck, om detta: En nyckel till att Sverige har lyckats så väl genom många decennier med att bygga landet rikt är att det har funnits ett nära samarbete mellan till exempel parterna, de fackliga organisationerna och arbetsgivarorganisationerna men också mellan staten och dessa organisationer. Vi har jobbat nära under lång tid för att skapa värden som vi också kan exportera. Sverige är ett ganska litet land i förhållande till många andra, och vi är därmed exportberoende. Där har vi en gemensam uppgift, och det är en uppgift som vi tar och kommer att fortsätta ta på stort allvar.

Herr talman! Jag brukar säga att Sverige är möjligheternas land. En del hävdar att USA skulle vara det. Så är det kanske inte just nu, men det har varit så under många år. Jag vill mena att Sverige är möjligheternas land. Det är möjligheternas land för en person som jag, som växte upp i en familj där det inte var självklart att man blev uppmanad att plugga vidare och där

föräldrarna inte hade någon stor plånbok. Svensk skola och svensk utbildning, gratis utbildning, har gjort mig rikare och gett mig möjligheter.

Sverige är också möjligheternas land för den som invandrar hit. Om man kommer som asylsökande med familj får man lära sig svenska gratis; man får till och med i många fall ersättning för att läsa svenska. Man kan studera och gå en gratis utbildning med olika typer av studiestöd. Sverige är möjligheternas land.

Lägg därtill denna i mitt tycke fantastiska överenskommelse som gjordes för bara några år sedan, där även vi från oppositionen var inblandade och träffade parterna regelbundet. Mitt i livet kan man nu med ersättning ställa om, växla om och fylla på med kompetens – detta eftersom det är så centralt för den arbetsmarknad och den ekonomi som förändras snabbt.

Här är vi snabba med att ställa om. Jag minns inte exakt, men den överenskommelsen handlade om mellan 6 och 7 miljarder. Det är en kostnad som gör att många svenskar just nu läser kurser och pluggar vidare för att sedan komma tillbaka till sitt arbete eller gå vidare till ett annat. Det är också nyckeln, eller en av nycklarna, för att svenska företag ska kunna växa och Sverige vara konkurrenskraftigt.

Den här frågan skulle man kunna säga är en del av detta, herr talman. Det är bra att poängtera. Grundregeln är att omställningsstöd inte beskattas, just eftersom det syftar till att man ska skola om sig, exempelvis om man förlorat jobbet. Det som i dag kan beskattas är kompetensstödet, vilket jag tror att interpellanten är ute efter. Man får det under en pågående anställning, exempelvis om man har köpt en utbildning. Skatteverket tolkar då detta som att det är en förmån för personens anställning.

Precis som interpellanten och Adrian Magnusson säger har vi fått denna hemställan från parterna. Den bereds just nu. Exakt när vi är klara med den och vad utfallet blir får jag återkomma till. Men jag vill ändå bara understryka och hävda att Sverige är ett land där man har stora möjligheter att ställa om, utvecklas och fylla på och där vi tillsammans gör svensk arbetsmarknad och svenska företag ännu starkare. Men denna hemställan behandlas, och jag kommer att återkomma när den är behandlad.

I grund och botten tycker jag att det är väldigt bra att vi och Socialdemokraterna nu driver på i den här frågan. Omställning behövs för svensk arbetsmarknad och svensk tillväxt.

Anf. 13 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag hade tänkt inleda det här anförandet med att säga att jag ska tolka finansministern positivt. Efter att ha lyssnat på finansministern får jag omvärdera den inledningen och säga att jag tolkar finansministern oroligt. Jag blir bekymrad.

Nu är frågan inte längre bara om och när det kommer ett besked. Nu ska vi också vara osäkra på vad utfallet blir. Jag vet inte vad utfallet blir, säger finansministern.

Det som är bekymmersamt är att det finns en bakomliggande oro bland parterna på svensk arbetsmarknad. Jag kan inom parentes säga att min kollega Adrian Magnusson har träffat LO i frågan, vilket är jättebra, och att jag har haft intensiva diskussioner även med Svenskt Näringsliv. Vi har alltså fått inspel från alla sidor i den här frågan, och alla är rörande överens.

Det som skapar en osäkerhet när det gäller om regeringen verkligen omfamnar den här reformen så mycket som det låter härifrån talarstolen är att man ganska omedelbart ser ett problem med reformen, nämligen kompetensstödet och att detta beskattas som inkomst. Samtidigt säger tidningen Näringslivet, som jag misstänker står Svenskt Näringsliv nära: Nu hotas omställningsstödet på grund av neddragningar av CSN. Detta är en tidningsartikel som är skriven häromveckan och som bottenar i att man har tagit del av regeringens budget och sett hur regeringen hanterar CSN och att det uppstår problem även där.

Regeringens hantering av CSN hotar alltså omställningsstödet, och regeringens oförmåga att ändra lagstiftningen hotar kompetensstödet. Det innebär att den väldigt positiva inställningen från regeringens sida i ord hela tiden motverkas i handling. Det skapar en oro.

Om man ändå ska försöka tolka detta positivt, om man ändå ska försöka hoppas att vi gemensamt ska kunna åtgärda problemen, verkar vi ju vara överens om att det ska ske. Kan vi då få ett tydligt svar från finansministern i talarstolen här i dag om att vi inte behöver vara oroliga för vad utfallet blir? Kan vi få ett besked om att när regeringen har berett denna hemställan och kommer till handling kommer denna handling att leda till att man löser problemet? Det skulle vara väldigt bra.

Sedan är trots allt frågan om när detta kommer att ske inte oviktig. Det är naturligtvis otroligt viktigt att vi får ett besked om att frågan ska lösas och att det beskedet kommer snart och är tydligt. Är det så att man ser problem kring CSN kan naturligtvis finansministern agera även där. Det finns möjlighet att se till att myndigheten får medel så att den kan uppfylla sina åtaganden när det gäller den här reformen. Men när vi får besked är väldigt viktigt.

Jag skulle också, med tanke på dem som lyssnar på den här debatten, vilja fråga finansministern inte bara när problemet ska åtgärdas utan också när denna hemställan kom in till finansministern. Hur lång tid har finansministern haft på sig? Det skulle vara bra för dem som lyssnar att få en bild av hur regeringen har arbetat med detta. När fick Finansdepartementet, finansministern och regeringen reda på att detta problem fanns genom hemställan från arbetsmarknadens parter?

Anf. 14 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Herr talman! Jag vill instämma i det ledamoten Björck säger. Jag blir också lite orolig när det börjar föras på tal vad utfallet blir. Jag uppfattade det inledningsvis som att det snarare var om och när som var frågan, men jag blir lite bekymrad när det också börjar föras ett resonemang om vad utfallet blir.

Herr talman! Vi har en föränderlig arbetsmarknad. Vi ser tendenser, även om de kanske inte är jättetydliga än, till att den kommer att genomgå stora strukturomvandlingar. Artificiell intelligens kan förändra arbetsmarknaden i stora delar, kanske också i sektorer där det historiskt inte har varit så vanligt. Lägg ovanpå detta att vi har en hög arbetslöshet i landet. Vi har också andra branscher som under lång tid har påtalat att det råder kompetensbrist.

Ledamoten Amloh, som befinner sig i kammaren just nu, och jag var till exempel senast i går på ett seminarium med transportbranschen där man lyfte fram kompetensbristen inom den branschen. Det finns många andra branscher – jag kan inte stå här och räkna upp alla – där man verkligen pekar på kompetensbristen.

När regeringen inte tar i en så här tydlig fråga där som sagt parterna är överens – Svenskt Näringsliv, PTK och LO påtalar alla att detta behöver hanteras och helst skyndsamt – är det bekymmersamt. I det läge Sverige befinner sig i vill ju finansministern gärna prata om tillväxt, och om man vill ha tillväxt i det här landet måste man göra allt man kan för att kompetensförsörja landet. Regeringen måste göra allt den kan för att se till att den kompetens som behövs på svensk arbetsmarknad också kommer på plats, och då behöver den här typen av frågor lösas. De behöver lösas skyndsamt.

Om regeringen nu verkligen är så positiv till att hantera den här frågan som finansministern inledningsvis vill ge sken av – även om man sedan, som ledamoten Björck och jag påtalade, blir lite bekymrad över om så verkligen är fallet – behöver regeringen agera, och det snabbt.

Jag hoppas att finansministern i det anförande hon nu gör sig redo för kommer att kunna stilla min och ledamoten Björcks oro.

(Applåder)

Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar än en gång för den här diskussionen. Det gläder mig att vi har två socialdemokrater som är bekymrade över att jag inte sänker skatten på det här området tillräckligt fort. Jag vet att båda ledamöterna vet – jag känner ju Patrik Björck väl; vi kom in i den här kammaren vid samma tillfälle för drygt 19 år sedan – att detta är en budgetfråga. Om den kommer att vara med i nästa budget eller inte kommer vi naturligtvis att återkomma till. Men det gläder mig att ni driver på och tycker att detta är en viktig fråga, för det gör jag också.

Jag tycker att hela omställningsstudiestödet, hela det omställningspaket som parterna tillsammans med staten har fattat beslut om, är otroligt klokt. Det kommer att underlätta för väldigt många. Många finns just nu i en utbildning och i en, vad ska man säga, växtskola för att kunna fylla på ännu mer med de kompetenser som behövs för framtidens arbetsmarknad – och för att

växa själv, såklart. Det är alltid så: Det är när människor växer som Sverige kan växa.

Vi har gjort en hel del när det gäller omställningsstudiestödet. Vi har till exempel sett till att CSN har fått mer pengar för detta. Vi har också gjort regel-förenklingar så att det blivit lättare att få stödet.

Men jag vill avsluta, herr talman, med detta att vara bekymrad. Det var två herrar här som var bekymrade. Då vill jag bara kasta tillbaka en fundering till både Patrik Björck och Adrian Magnusson om bekymmer. Det som bekymrar mig just nu och som jag tänker prata med parterna om är etableringsjobben.

Etableringsjobben var en fantastisk tanke som föddes för rätt länge sedan. Då var andra ansvariga för Svenskt Näringsliv och LO. Etableringsjobben skulle hjälpa nyanlända eller andra som har stått utanför en tid att komma in på arbetsmarknaden. Det var en lång process, som till slut vi, den här regeringen, såg till att komma på plats. Det fanns dessutom resurser och pengar för detta.

Om det är något som bekymrar mig är det att många står utanför arbetsmarknaden och inte kommer in. Här finns ett alldeles lysande verktyg som parterna har bett om, tjatat om och utövat påverkan för att få. Den här regeringen gjorde det vi skulle, nämligen att införa detta.

Men det är en handfull, kanske 100–200 max, som har ett etableringsjobb i dag i Sverige. Det är en skam, och där behöver parterna göra mer. Med detta sagt: Jag tar ansvar för att Sveriges arbetstagare, hårt arbetande människor, ska fortsätta att ställa om och fylla på sin kompetens. Jag tar också ansvar för etableringsjobben, som gör att de som har svårt att komma in på arbetsmarknaden ska ha lättare att komma in. Men det innebär att de som har ställt kraven också tar sitt ansvar.

Anf. 16 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Det är väl spännande att vi kan vara överens om att det är bra att sänka skatten. Problemet är att vi inte var överens. Det är bara vi som vill det, och vi har inte sett att finansministern vill sänka skatten. Oavsett om skatten ska sänkas eller inte, kommer skatten aldrig att tas in eftersom stödet har pausats. Det blir plus minus noll budgetmässigt. Men strunt i det!

Nu finns en möjlighet för finansministern att agera. Eftersom finansministern inte ville svara på frågan när hemställan kom in, och jag inte är riktigt säker på om finansministern kommer att använda sitt slutanförande, och jag inte är riktigt säker på om det kommer ett besked i det anförandet, kan jag berätta för dem som lyssnar att hemställan från parterna kom in tidigt i våras – mars – till Finansdepartementet. I det praktiska arbetet med kompetensstödet har man tidigt upptäckt problemet. Troligen har man uppmärksammat regeringen på detta innan hemställan kom in. Men officiellt kom hemställan i mars. Det är då lite konstigt att man är så övertygad om att det här är en bra reform att man inte har agerat.

Vi fick inte ett tydligt svar på vad utfallet skulle bli, men jag fortsätter ändå att tolka finansministern

positivt. Jag utgår från att när finansministern agerar kommer det att innebära att man tillmötesgår parterna och ser till att kompetensstödet inte beskattas som inkomst. Man har haft gott om tid på sig.

Regeringen har hela tiden möjlighet att agera. När höstbudgeten har antagits kommer det att läggas fram en vårbudget. Det finns en möjlighet för regeringen att agera om man tycker att det är viktigt att stärka svensk arbetsmarknad och den svenska modellen.

Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag ska inte orda så mycket mer. Patrik Björck vet mycket väl att jag inte kommer att säga när och exakt vad som kommer att hända med hemställan. Jag noterar också att ledamoten inte nämner så kallade outsiders, som över huvud taget inte kommer in på arbetsmarknaden fast parterna har lovat så. Men det får bli en annan debatt längre fram.

Jag tackar för den här debatten och önskar ledamoten en trevlig helg.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2025/26:111 om nytt uppdrag till Utbetalningsmyndigheten

Anf. 18 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Ingela Nylund Watz har frågat mig om något förändrats sedan jag gjorde bedömningen att Utbetalningsmyndigheten skulle ha ansvaret för det så kallade transaktionskontot eller om det ligger några andra skäl till grund för det förändrade uppdraget till Utbetalningsmyndigheten. Hon har också frågat mig om jag tagit i beaktande de kostnader på omkring 200 miljoner som har spenderats på utvecklingsarbetet vid beslutet om det förändrade uppdraget till myndigheten.

Utbetalningsmyndigheten, som den här regeringen har inrättat, gör ett fantastiskt jobb med att motverka felaktiga utbetalningar. Hittills i år har myndighetens arbete lett till över 80 miljoner kronor i återkrav och förhindrade framtida utbetalningar.

Utbetalningsmyndighetens arbete mot felaktiga utbetalningar sker genom dataanalys och granskning. Detta kan ske även utan ett transaktionskontosystem. Initiativet att avveckla systemet är ett resultat av att regeringen under processens gång har lyssnat på de centrala myndigheter som har pekat på betydande risker med det. Att inte införa systemet innebär dessutom en besparing av statens resurser.

Då interpellanten anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav förste vice talmanen att Eva Lindh (S) i stället fick delta i interpellationsdebatten.

Anf. 19 EVA LINDH (S):

Herr talman! Över 200 miljoner kronor – så mycket pengar har den här SD-regeringen låtit rinna rakt ut i ingenting.

Jag ska börja med vad frågan gäller så att alla som lyssnar kan hänga med. Jag ska göra en kort sammanfattning.

Den S-ledda regeringen tog de första stegen mot en utbetalningsmyndighet redan 2018. Vi tillsatte den första utredningen, lade grunden för att samordna statens utbetalningar, tog fram ett systematiskt underlag – steg för steg, ordning och reda. Våren 2022 var Mikael Damberg fortfarande finansminister, och då berättade vi att detta skulle ske, det vill säga att det kommer att inrättas en utbetalningsmyndighet och att det handlar om att söka efter missbruk, fusk och ekonomisk brottslighet i välfärdssystemet samt att förhindra att så sker.

När den nuvarande regeringen tillsattes ingick man ett Tidöavtal. Där står det att man ska fortsätta arbetet med Utbetalningsmyndigheten. Gott så. Där är vi överens. Men det står också i Tidöavtalet att ett transaktionskonto ska tas fram och administreras av myndigheten. Det är alltså det transaktionskontot som vi diskuterar, inte vikten av en utbetalningsmyndighet. Den är bra, och vi är överens. Man gör också ett bra jobb. Precis som finansministern berättade har man redan tagit in 80 miljoner kronor till staten. Det är bra.

Som redan sagts står det i Tidöavtalet att man ska ta fram ett transaktionskonto. När Utredningen om inrättande av Utbetalningsmyndigheten lade fram sitt förslag i februari 2023 framgick att transaktionskontot skulle vara kostnadsdrivande, inte ge några nämnvärda effekter och sakna tydligt mervärde. Med andra ord: Gör det inte eftersom det bara kommer att kosta en massa pengar!

Trots detta drev SD-regeringen på. I Svenska Dagbladet lovade finansministern och Tidöpartierna att systemet med transaktionskontot skulle vara i drift 2027. Man inviger Utbetalningsmyndigheten, anställer personal, köper in konsulter, bygger system och lägger ut över 200 miljoner kronor på ett transaktionskonto – trots att flera har varnat för kostnader och att det inte ger något mervärde.

I två år har Utbetalningsmyndigheten jobbat med detta. Nu två år senare, efter allt arbete, gör regeringen tvärstopp. Notan är minst 200 miljoner kronor.

Vi socialdemokrater har kallat finansministern till utskottet för att höra om detta debacle, som man ändå måste säga att det är. Varför drog man igång något som de egna utredarna sa inte behövdes och som berörda myndigheter avrått från? Vad har förändrats nu? Varför detta abrupta avslut på något som har harvats under två år? Man kan inte – man får inte – starta ett projekt för 200 miljoner kronor och sedan säga att det inte spelar någon roll om man lägger ned det. Det är ansvarslost.

Anf. 20 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack till Eva Lindh, även om det inte är hon som har skrivit frågan. Detta är en viktig diskussion som säkert intresserar många. Är det något jag har lärt mig i det här jobbet är det att man ska göra saker steg för steg och noggrant och vara rädd om skattebetalarnas pengar.

Utbetalningsmyndigheten, som jag hade förmånen att få inrätta i januari 2024, är en myndighet som verkligen behövs. Det är en myndighet med många medarbetare som gör ett fantastiskt jobb och har specialkompetens. Deras uppgift är, som också Eva Lindh har varit inne på, att upptäcka felaktiga utbetalningar och fusk.

Detta är viktigt av många skäl, bland annat, såklart, moraliska. Vi vet att de svenska välfärdssystemen bygger mycket på tillit. De är starka och bra, men ibland finns tilliten dessvärre inte där. Det finns människor som utnyttjar systemen i högre eller lägre grad, men också grovt kriminella. Detta måste vi få stopp på, och det är just därför Utbetalningsmyndigheten finns.

En del av Utbetalningsmyndighetens område har varit just transaktionskontot. Det låter på Eva Lindh som att det var helt givet att man aldrig skulle ha jobbat vidare med det. För mig var det givet att jobba vidare med det. Man gör olika bedömningar. Man väger såklart för- och nackdelar och mervärden och risker när man arbetar med denna typ av områden. Men det är också självklart så, herr talman, att det här är en stor och viktig myndighet och att det måste bli på absolut bästa sätt.

Bara kort: Regeringen genomförde inte utredningens förslag helt och hållet. Inte ens organisationskommittén kom på plats helt och hållet, utan det var en variant av den. Men längs vägen, när vi arbetar med detta, ser vi att de risker som ändå finns väger tyngre. Riskerna är för stora för att genomföra detta hela vägen. Då tycker jag att det är en mycket klok åtgärd att dra i bromsen.

Jag har full förståelse för att Eva Lindh, om hon hade haft mitt jobb, aldrig någonsin hade gjort just detta. Det har jag stor respekt för, och jag tar ansvar för varje beslut jag tar. Jag tycker att detta var väl avvägt, och jag är glad att vi nu har dragit i bromsen.

Med detta sagt, kommer Utbetalningsmyndighetens arbete att förändras? Är uppgiften annorlunda? Nej, den uppgift man har är att analysera data – man har uppgifter från många olika myndigheter om deras utbetalningar. Helt plötsligt har vi ett system där man faktiskt ser om människor fuskar, kriminella eller små eller stora fuskare. Det är ett fantastiskt jobb som man nu bygger upp, och man har redan kommit fram till och fått tag på en hel del fuskande individer. Det kommer att växa så att det blir ännu mer av detta.

De pengar som satsats på myndigheten är alltså väl investerade. Jag tycker också att det är väl investerat att nu säga nej och dra i bromsen. Det hade kunnat fortsätta. Det fanns skäl både för att fortsätta och för att

avveckla. Men vi valde att avveckla just transaktionskontot. Myndigheten och dess uppgift finns dock kvar.

Anf. 21 EVA LINDH (S):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret!

Finansministern säger att man ska vara rädd om skattebetalarnas pengar. Vi kunde inte vara mer överens; det håller jag verkligen med om. Därför tycker jag att det är otroligt viktigt att arbetet vid Utbetalningsmyndigheten fortsätter. De gör ett fantastiskt bra jobb. Det ska aldrig vara okej att människor fuskar, missbrukar eller kriminellt utnyttjar våra, skattebetalarnas, pengar. Så det arbete som Utbetalningsmyndigheten gör är verkligen viktigt.

Detta handlar just om respekten för skattebetalarnas pengar – att vi ska vara rädda om dem och att varje förslösad skattekrona är en stöld från folket. Då måste man också vara rädd om varje skattekrona.

När regeringen tillsätter en utredning för att bygga upp en myndighet borde man lyssna på den när den säger: Gör det inte. Men man gör det ändå. Då undrar jag: Är det som står skrivet i Tidöavtalet så mycket viktigare än det som utredningen säger? Man kan fundera över om Tidöavtalet handlar mer om att verkligheten ska anpassas till avtalet än om att man måste ta hänsyn till och anpassa sig efter verkligheten. Både finansministern och jag vet ju att politik är att vilja, att ha en vision, men också att se att verkligheten förändras. Och när man får kunskap måste man ta till sig den och kanske ändra sina planer.

Vad är det då som har hänt under den här tiden? Man införde myndigheten, som jobbade under två års tid. Pengar användes till att förbereda och bygga upp ett system som man redan visste kanske inte skulle ge någon effekt. Och när de här pengarna nu har runnit ut i ingenting drar man i bromsen och säger bara att detta inte var något av värde. Jag undrar därför vad det är som har hänt. Det är alltså min första fråga. Jag undrar vad skillnaden är nu jämfört med när utredningen kom 2023 och vad som har hänt under hela den tiden.

Sedan har jag också en tillägsfråga som jag hoppas att finansministern kan svara på. Det togs i samband med detta också fram ett förslag på ett kontoregister. Vi har inte riktigt koll på vem som har vilket konto. Ibland kan utbetalningar gå till exempelvis en våldsam man som har anmält sitt eget konto i stället för sin kvinnas och därmed hindrar kvinnan från att få ut sina egna pengar. Vi vet att detta har hänt. Nu när transaktionskontot försvinner och arbetet med det inte längre kommer att göras, kommer då också kontoregistret och arbetet med det att utgå så att det inte blir någonting av det?

Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Det är oppositionens uppgift att granska regeringen, och det tycker jag verkligen att ni ska fortsätta göra. I den här frågan känner jag mig väldigt lugn och trygg. Den myndighet som nu verkar jobbar på ett fantastiskt sätt med att stoppa bidragsfusk

och med hjälp av dataanalyser komma åt felaktiga utbetalningar. I dag kan man, om man till exempel inte arbetar, få ersättningar från olika delar av Myndighetssverige och fuska på olika sätt, och det har inte gått att upptäcka. Men det går nu tack vare att Utbetalningsmyndigheten har bildats och gör ett fantastiskt jobb.

När det gäller transaktionskontot har vi efter många avväganden och analyser beslutat oss för att inte fortsätta med det. Den enkla anledningen är att det finns risker. Det finns naturligtvis också en hel del fördelar – det var just därför den moderatledda regeringen föreslog det. Det handlade egentligen inte om något parti i Tidögemenskapen, utan tanken från början var för oss alla att ett transaktionskonto i grunden är bra. Det tycker jag fortfarande, men när jag ser att det finns risker som kan bli för stora tycker jag att det är klokt att dra i bromsen.

Detta blir, herr talman, lite speciellt. Solen skiner här utanför i Stockholm i dag. Det är november och fredag, så jag ska säga detta med inte alltför stor allvarsamhet. När en socialdemokrat säger att varje förslösad skattekrona är en stöld från folket kan jag inte annat än hålla med. Men det är också viktigt hur mycket skatt man tar ut av sin befolkning och att titta på vilken typ av bidrag man har. Min erfarenhet efter 19 år i den här kammaren är att Socialdemokraterna är mer ivriga att höja bidrag än att sänka skatter. Det har också lett till en hel del av de problem som vi har. Den här debatten handlar inte om det, men det tål ändå att kommenteras när man menar att man är väldigt rädd om varje skattekrona.

Det är jag, herr talman. Jag är rädd om varje skattekrona. Jag vill att pengar ska användas effektivt. Det är därför den här moderatledda regeringen har gjort en hel del omprioriteringar. Vi har minskat biståndet, och vi har förändrat investeringsstöd och annat och lagt pengar där de allra bäst behövs – på fångelser, polis, välfärd och annat.

Nu ser vi till att Utbetalningsmyndigheten kommer att funka på allra bästa sätt. Jag är glad över att jag fick vara med och inrätta den myndigheten och att den startade. Den kommer att fortsätta göra ett fantastiskt jobb – det är jag helt övertygad om – för alla skattebetalare, oavsett hur man röstat, från vänster till höger.

Anf. 23 EVA LINDH (S):

Herr talman! Vi är överens om att varje förslösad skattekrona är en stöld från folket. Därför har vi en utbetalningsmyndighet som granskar och som ska stoppa fusk och missbruk av välfärden.

Men där stannar vår enighet. Moderaterna verkar nämligen inte så intresserade av att stoppa det som kommer ut av privatiseringar och annat marknadsmisslyckande. Där är vi inte så överens om att varje förslösad skattekrona är en stöld från folket. Vi vill gå vidare. Vi vill inte stanna här. Vi vill stoppa de marknadsmisslyckanden som stjälar skattepengar från välfärden – det som skattepengarna var ämnade för.

Nu ser jag att finansministern inte tänker svara på mina frågor. Jag kommer att fortsätta att ställa frågor i alla fall, för det handlar om 200 miljoner kronor som man hade kunnat använda till mycket annat om man bara hade lyssnat på det som utredningen sa.

Här har man ett Tidöavtal där man skrivit att ett transaktionskonto skulle tas fram. Man får en utredning som säger: Gör det inte! Trots det fortsätter man arbetet. Det innebär att över 200 miljoner kronor – som vi vet till dags dato – har använts för att ta fram någonting som nu regeringen säger att man inte ska genomföra. Man säger: Oj då, det var väl tokigt. Det här ska vi inte genomföra. Vi upptäckte att det här blev fel.

Jag frågar återigen: Hur kunde regeringen låta en Tidöpunkt kosta skattebetalarna över 200 miljoner kronor utan att först lyssna på om det faktiskt skulle ha någon nytta?

Herr talman! Det svenska folket förtjänar bättre.

Anf. 24 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack återigen, Eva Lindh, för den här debatten!

Från första dagen på det här jobbet – det är nu lite mer än tre år sedan – har jag arbetat hårt för att komma åt fusk och den kriminella ekonomin. Utbetalningsmyndigheten är en viktig del i det arbetet.

Jag tycker fortfarande att det är klokt att man kan ändra sig. Det fanns också många fördelar med ett transaktionskonto. Det låter på Eva Lindh som att det inte gjorde det – men jag släpper det.

Någonting som är viktigt för mig och för oss är att jobba mot och strypa den kriminella ekonomin. Det är därför som vi genomför en folkräkning just nu. Den är pågående. Vi har aldrig haft så bra koll på hur många som bor i Sverige, var de bor och om de har ersättningar de inte har rätt till. Det var inte alltför länge sedan en irakisk försvarsminister fick ersättningar från det svenska socialförsäkringssystemet. Detta är någonting som vi åtgärdar med en folkräkning. Dessutom har väldigt många människor avskrivits från folkbokföringen eftersom de över huvud taget inte ska vara folkbokförda här.

Vi har stärkt Försäkringskassans kontroller när det gäller vab-fusk. Det har vi gjort ganska ordentligt, skulle man lugnt kunna säga. De har fått mycket resurser för att jobba mot detta.

En av de viktigaste frågorna nu rör något som många myndigheter verkligen ropar efter och ber om. Det handlar om identitetskontroll och att man faktiskt får spara identitetsuppgifter och också dela olika uppgifter med varandra. Vi har rivit flera sekretesshinder, som gör att myndigheter faktiskt kan kommunicera. När man vet att man har en individ som är kriminell eller som fuskar kan man meddela andra myndigheter detta. Det är den här regeringen som har genomfört det och som nu jobbar för fullt för att komma åt det här fusk.

Det här var bara några saker, herr talman, om hur regeringen och jag jobbar med att säkra att skattepengar används på bästa sätt.

Jag tycker att det var ett klokt beslut att dra i den här bromsen, för hade vi fortsatt hade det såklart blivit väldigt mycket dyrare. När någonting växer fram finns det både fördelar och nackdelar, och man får väga dem mot varandra. Vi har då kommit fram till att just transaktionskontot inte ska finnas kvar. Men Utbetalningsmyndigheten och dess viktiga uppgift, herr talman, finns kvar.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2025/26:113 om moms på parkeringsplatser

Anf. 25 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Marie Olsson har frågat mig om jag avser att ta några generella initiativ kring moms på parkeringsplatser så att kostnaden för många människor som är i behov av bil, och därmed också av att hyra parkeringsplats, inte ska riskera att öka med flera hundra kronor varje månad.

Frågan är ställd mot bakgrund av att Skatteverket i slutet av september 2025 ändrade sin bedömning av i vilka fall uthyrning av parkeringsplats till lokal- och bostadsgäster är undantagen från moms.

Uthyrning av parkeringsplats är skattepliktig för moms. En transaktion som enbart avser uthyrning av parkeringsplats ska därför beskattas med 25 procent moms. En uthyrning av parkeringsplats blir däremot momsfri om den bedöms vara en underordnad del av en momsfri lokal- eller bostadsuthyrning.

Skatteverket har i sitt nya ställningstagande ställt upp tre villkor som alla måste vara uppfyllda för att en uthyrning av parkeringsplats ska anses underordnad en lokal- eller bostadsuthyrning. Följden blir att fler hyresvärdar och bostadsrättsföreningar kommer att behöva ta ut moms på sin uthyrning av parkeringsplatser.

Jag blev förvånad när jag läste det nya ställningstagandet. Skatteverkets besked berör många bilägare. På Finansdepartementet fördjupar vi oss nu i ställningstagandets effekter.

Anf. 26 MARIE OLSSON (S):

Herr talman! Jag får börja med att tacka ministern för svaret på min interpellation.

Jag tänkte lite beskriva bakgrunden till den här frågan. Precis som ministern sa i sitt svar kom Skatteverket den 30 september med ett nytt ställningstagande, där de hävdade att det ska betalas mervärdesskatt, alltså moms, på uthyrning av parkeringsplatser. Skatteverket gick först ut med information om att det skulle införas den 1 april nästa år. Nu har de skjutit fram det till den 1 oktober nästa år.

Det här är en mervärdesskatt som över huvud taget inte har tagits ut tidigare. Det blir en helt ny kostnad för alla som hyr parkeringsplats.

För att den här momsen ska kunna undvikas krävs det att parkeringsplatsen finns inom samma fastighetskomplex eller i nära anslutning till lokalen eller bostaden, att hyresgästen inte kan välja bort rätten att hyra parkeringsplats och därmed betala en lägre hyra och att hyresgästen inte upplåter parkeringsplatsen mot ersättning i en ekonomisk verksamhet.

Alla de tre kraven måste vara uppfyllda. Det är framför allt det andra villkoret som gör det i stort sett omöjligt att inte behöva betala moms för parkeringsplatsen.

Man kommer som hyresvärd eller bostadsrättsförening inte att kunna tvinga alla som hyr en bostad att också hyra en parkeringsplats, för alla har inte bil. Dessutom är risken stor att det inte kommer att finnas parkeringsplatser så att det räcker till alla som hyr. Det andra kravet gör att det kommer att bli moms på hyra av parkeringsplatser.

För många bilägare blir det en kraftig kostnadsökning. Runt om i landet är det många som är oerhört beroende av bil för att kunna ta sig till jobbet, till exempel. En del familjer behöver till och med två bilar för att kunna ta sig till jobbet, till aktiviteter och till andra saker. För alla dem som behöver bil och hyr sin bostad eller bor i bostadsrätt blir det här en extra straffskatt.

Herr talman! Bedömningen är att det totalt är runt 1 miljon människor i Sverige som kommer att behöva betala moms för sin parkeringsplats, om den här momsen införs. För alla de människorna kommer levnadsomkostnaderna att öka, om den här momsen införs.

Eftersom hyran för parkeringsplatserna utgår från marknadspriser kan det för vissa familjer bli kostnadsökningar på flera tusen kronor per år. Jag har varit i kontakt med några familjer.

En familj beskriver att de behöver två bilar för att klara att ta sig till jobbet. För deras del är kostnadsökningen 6 000 kronor per år. För en annan familj som jag har varit i kontakt med är det nästan 10 000 kronor per år i kostnadsökning på grund av den här momsen. För någon, som jag också har varit i kontakt med, som bor i ett geografiskt område där marknadspriserna är lägre kan det handla om 750 kronor per år.

Den här momsen slår alltså oerhört orättvist över landet. Konsekvensen blir också att de som betalar höga hyror också får betala höga kostnader för parkeringsplatserna i och med den här momsen.

Ungefär 1 miljon människor kommer alltså att behöva betala mer för sin parkeringsplats, många av dem betydligt mer än vad de gör i dag. Bedömningar som har gjorts visar att den här momsen kommer att kunna inbringa nästan 1 miljard kronor till statskassan, vilket säger en hel del om hur hårt det kommer att slå.

Ministern svarar att Finansdepartementet fördjupar sig i frågan. Frågan är vad det innebär. På X har ministern uttryckt att Moderaterna inte vill att moms ska

tas ut på parkeringsplatser och att Moderaterna vill tillätta en utredning.

Därför vill jag fråga ministern vad hon och regeringen egentligen är beredda att göra för att inte straffbeskatta bilägare med moms för hyra av parkeringsplats. Är det interpellationssvaret eller det som ministern skriver på X som gäller?

Anf. 27 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Herr talman! För inte alltför länge sedan nåddes jag av nyheten att det här skulle träda i kraft och tänkte att det säkert skulle få viss uppmärksamhet. Jag kanske inte riktigt förstod frågans dignitet när jag först hörde talas om den, men jag tänkte att det säkert kunde välla lite rubriker, lite bekymmer och lite tankeverksamhet runt om i landet.

Jag fick rätt, om man uttrycker det så. Efter bara någon dag kom det en stor artikel i lokaltidningen Ystads Allehanda där Ulla-Britt Persson, ordförande för bostadsrättsföreningen Belladonna, uttalade sig. Rubriken i Ystads Allehanda säger egentligen ganska mycket, och nu tänker jag testa reglerna här i kammaren: Hon sa att det är "för jäkligt". Hon sa också att allting blir rörigt.

Jag tror att det är så många känner som råkar ut för det här runt om i landet. Det här är en kostnad, precis som ledamoten Olsson redogjorde för, som kommer att läggas på deras parkeringsavgift, och för många är det inte någon liten kostnad. Att detta, som ledamoten Olsson sa, kan dra in 1 miljard kronor till statskassan pekar väl på hur mycket pengar det här rör sig om för väldigt många människor runt om i landet.

Sedan Skatteverkets ställningstagande kom fram har jag också fått ännu fler synpunkter från väljare runt om i Skånes södra valkrets, bland annat från Arlöv i Burlövs kommun, att det här är en fråga som verkligen har skapat oro och förvåning hos många bilägare.

Även en hel del bostadsrättsföreningar uttalar sig, inte bara om kostnaderna för själva parkeringen utan att man nu måste momsredovisa och köpa in förvaltningskostnader för ganska stora pengar. Vi ser redan i dag – det är min uppfattning, och jag hoppas att finansministern delar den – hur ideellt engagemang blir allt svårare. Det blir alltmer tekniskt och byråkratiskt och därmed allt jobbigare för dem som väljer att lägga sin fritid på engagemang i föreningar runt om i Sverige att sköta detta engagemang. För många svenskar som är engagerade som ordförande eller kassör i styrelsen för sin bostadsrättsförening blir det här ytterligare en ganska stor pålaga som man kanske inte räknat med när man valdes på årsmötet för några månader sedan.

Som ledamoten Olsson sa svarar finansministern att regeringen fördjupar sig i frågan. Vad innebär det? Vi har i andra debatter under dagen fått höra att regeringen följer och bevakar frågor, men vad innebär det att regeringen fördjupar sig i den här frågan? Precis som vi har efterfrågat i andra debatter här i kammaren hade det varit önskvärt om regeringen kunde vara tydlig med att man avser att agera i den här frågan, inte bara att man fördjupar sig i, följer och bevakar den.

Just nu är det många där ute som är bekymrade för vad det här kommer att innebära ekonomiskt men också rent administrativt och arbetsmässigt för deras bostadsrättsföreningar. Jag hoppas därför att finansministern under debatten kommer att kunna ge ett tydligare besked än vad hon gjorde i sitt första anförande.

Anf. 28 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Låt mig börja med att vara otroligt tydlig: Moderaterna vill inte ha moms på parkeringsplatser vad gäller bostadsrätter och hyresrätter. Det är en myndighet som har tolkat lagstiftningen, vilket Socialdemokraterna vet om. Det finns alltså inget beslut från regeringen om att detta är något man vill.

Jag har noterat, herr talman, att ledande socialdemokrater runt om i landet har uttryckt sig på ett sätt som medvetet vilseleder i debatten, något som är djupt olyckligt och beklagansvärt. Man hävdar att det är regeringen som vill detta och pekar på statsministern och finansministern som ansvariga för att det blir så här.

Herr talman! I seriös debatt är det viktigt att hålla sig till fakta. Jag tycker att interpellanten i det här fallet föredömligt har beskrivit att det är myndigheten som har gjort tolkningen. Regeringen gör det man ska göra och analyserar det från början. Moderaterna som parti säger att vi inte vill ha någon moms på parkeringsplatser, och jag gissar att fler partier kommer att följa Moderaterna i detta. Vi har satt ned foten från vår sida.

Jag tycker, herr talman, att det är otroligt olyckligt när man medvetet vilseleder i debatten. Framför allt blir jag provocerad när jag ser socialdemokrater här i kammaren stå och vara bekymrade över att det är dyrt att ha bil, när Sverige under den föregående mandatperioden med en socialdemokratisk regering hade det dyraste bränslet i världen, eftersom man höjde skatter och införde en reduktionsplikt som var helt orimlig.

Om det är någon som bryr sig om bilägare och om vanligt folk, herr talman, är det Moderaterna. Vi har nu tagit ned bränslepriserna från i princip världens högsta till i praktiken Väst Europas lägsta. Det är en medveten politik där vi har ställt oss på vanligt folks sida, för vi förstår hur dyrt det är att ha bil och hur beroende de flesta i vårt land är av att ha bil.

När det gäller moms på parkeringsplatser blir vårt ställningstagande precis detsamma: Vi förstår detta är orimligt, och det är inte någonting som vi vill ha, herr talman.

Bryr man sig om bilen och vanligt folk finns det ett parti som under den här mandatperioden har sänkt skatten på bensin och diesel, tagit bort reduktionsplikten och sänkt skatten på lön, pension och sparande på ISK. Moderaterna kommer vid årsskiftet, herr talman, att fortsätta med detta. Vi kommer också att sänka skatten på mat och el, och vi tänker göra allt vi kan för att stoppa den här myndighetstolkningen om moms på parkeringsplatser.

Vill man ha låga skatter, herr talman, finns det ett parti, och det är Moderaterna. Vi tänker stå på vanligt folks sida.

Det vore intressant om man fick ställa en motfråga till Socialdemokraterna, som i den här debatten lägger huvudet på sned och berättar hur dyrt det är att ha bil. Vad är er samlade politik för Sveriges bilägare vad gäller bränslepriser, skatter och satsningar på väg?

Herr talman! Det kommer att eka tomt på svar. Men det är bra att ni har engagerat er i den här frågan, och vi skulle önska att Socialdemokraterna som parti satte ned foten även här.

Anf. 29 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Det var ett märkligt anförande från Edward Riedl. Om man skulle vilja ha ett exempel på någon som försöker lägga dimridåer i en debatt, som försöker lyfta debatten åt ett helt annat håll och som lyfter in helt ovidkommande personer i debatten tycker jag att Edward Riedl var ett slående sådant exempel på hur man kan förstöra en debatt. Låt oss här i kammaren ta det som en varning om hur vi *inte* ska agera i denna kammare!

Ledamoten Marie Olsson ställde en fullständigt rimlig och adekvat interpellation till finansministern utifrån en oro bland medborgare. Hon framställde den väldigt sakligt och sansat och hade en saklig och sansad debatt med finansministern – fram till dess att ledamoten Edward Riedl kommer upp och rör upp himmel och jord om allting som inte har med saken att göra och blandar in anonyma socialdemokraters eventuella debattinlägg i någon eventuell debatt någon annanstans – något som över huvud taget inte har i kammaren att göra.

Fortsätt nu en lugn och saklig debatt om moms på parkeringsplatser! Jag utgår från att finansministern inte använder Edward Riedls debatteknik utan kommer att fortsätta den här debatten lugnt och sansat. Edward Riedls inlägg får vara ett varnande exempel för oss övriga ledamöter på hur man inte ska uppträda i kammaren.

Anf. 30 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack till interpellanten för debatten! Den gäller en mycket viktig fråga som kan komma att beröra väldigt många i vårt land. Jag tänker kortfattat bara beskriva vad som har hänt. Det handlar alltså inte om ett beslut från regeringen. Det är Skatteverket som har omtolkat EU-rätten, som styr moms lagstiftningen.

Som kort bakgrund kan jag berätta att i Sverige är det normalt att betala moms på saker man köper eller hyr. Det inkluderar parkeringsplatser. Den generella regeln är att om jag hyr en parkeringsplats ska jag betala moms. Så är det i dag, och så har det varit tidigare. Däremot finns det vissa undantag i moms direktivet. Bostadshyra är ett sådant undantag. Ska jag hyra en lägenhet betalar jag inte moms på hyran. Då är frågan: Hur blir det om man har en parkeringsplats som kommer med bostaden? Ska man betala moms på den? Det regleras inte av lagstiftningen. Det står alltså inte uttryckligen att man då ska lägga på moms; det är en tolkningsfråga.

I Sverige har Skatteverket, som är ansvarig myndighet för att tolka moms­lagstiftningen och EU:s moms­direktiv, uppdaterat tolkningen kring parkeringsplatser som hör till en bostad, exempelvis parkeringsplatser som man har via sin bostadsrättsförening. Deras tolkning innebär att betydligt fler än i dag ska betala moms.

När jag hörde om Skatteverkets nya tolkning blev jag minst sagt förvånad. Det här är ju en fråga som berör väldigt många. Det var också interpellanten inne på. Det handlar om stora belopp. Vi vet egentligen inte hur stora. Man kan göra olika beräkningar, men oavsett hur man räknar skulle det komma att påverka många människor runt om i Sverige. Det riskerar att påverka många familjer som redan i dag har det tufft och är beroende av bilen.

Under åren som gått har många redan hårt arbetande människor haft en tuff ekonomisk situation. Jag är finansminister, och vi på Finansdepartementet går nu självklart igenom det här, både för att se på konsekvenserna och för att se vad vi kan göra åt detta. Och som moderat – det är ändå rätt väsentligt – instämmer jag i det Edward Riedl sa om att vi inte vill att moms tas ut på en parkering via hyresrätt eller bostadsrätt. Därför kommer vi att föreslå att en utredning ser över frågan och hittar lösningar på problemet. Vi håller inte med om att man ska behöva betala moms på de parkeringsplatser som har varit momsfria.

Anf. 31 MARIE OLSSON (S):

Herr talman! Jag skulle också kunna berätta om alla satsningar som görs i Socialdemokraternas budget som verkligen skulle gynna vanligt folk. Men det är inte det interpellationen handlar om. Jag skulle också kunna berätta om hur moderater, sverigedemokrater och andra agerar på sociala medier. Men det är inte det den här debatten handlar om, utan den handlar om moms på parkeringsplatser. Jag håller mig alltså till det ämnet.

Utöver de ökade kostnaderna för dem som hyr parkeringsplatser, som jag redan har lyft fram, kommer även detta, precis som ledamoten Magnusson beskrev det, att leda till en betydligt ökad administration för många hyresvärdar och bostadsrättsföreningar, som i dag faktiskt inte är momsregistrerade. De har ingen momspliktig verksamhet.

Den ökade administrationen kommer troligtvis även den att behöva tas ut i kostnader för dem som hyr eller för dem som är delägare i en bostadsrättsförening. Bedömningen är att många fastighetsägare som i dag inte är momspliktiga kommer att få ökad administration.

När ett företag betalar moms på sina intäkter brukar de också kunna dra av moms. I det här fallet handlar det om parkeringsplatser, som har ganska låga driftskostnader. Det innebär att så gott som hela momsökningen kommer att behöva tas ut i höjda hyresavgifter. Højningen kommer att påverka priset i stort sett fullt ut.

Branschorganisationen Fastighetsägarna lyfter fram risken för att det kan bli så dyrt med parkeringsplatser att en del faktiskt väljer att säga upp sina parkeringsplatser. Men kostnaderna finns ändå kvar, vilket innebär att de som bor kommer att få betala på något vis hur de än gör.

De senaste åren har levnadsomkostnaderna ökat drastiskt, och hushållens marginaler har krympt. Då är det oerhört olyckligt att spä på bördan ytterligare och lägga moms på det som tidigare har varit undantaget. För många är bilen ingen lyx. Den är en nödvändighet. Den behövs för att man ska kunna ta sig till jobbet, lämna barnen på förskolan, handla mat eller besöka släktingar. I stora delar av landet, till exempel där jag bor, är bilen helt avgörande för att vardagen ska fungera över huvud taget.

När man gör det ännu dyrare att äga och parkera bilen har man inte förståelse för hur verkligheten ser ut för vanligt folk. Förstod man det skulle svaret från ministern se annorlunda ut. Då skulle ministern svara att det skulle göras mer än att man fördjupar sig i frågan. Det är ju ministern som svarar, inte Moderaterna. Det är ministern, som ingår i en regering med andra partier. Det här blir ännu ett dråpslag mot hårt arbetande svenskar som redan kämpar för att få vardagen att gå ihop. Varför ska det alltid vara vanligt folk som tar smällen? Varför agerar regeringen inte och gör mer än att fördjupa sig?

Jag skulle fortfarande vilja ha svar på min fråga om ministern är beredd att vända på varje sten och göra mer än att fördjupa sig i frågan för att få bort införandet av den här momsen. Om inte undrar jag om enbart Moderaterna vill stoppa detta, utifrån det ministern skriver på X och det ledamoten Riedl också har föredragit. Är det så att de övriga Tidöpartierna – Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna och Liberalerna – säger nej till att stoppa det här?

Anf. 32 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Herr talman! Jag ska inte heller vandra in i den debattfälla som Edward Riedl gillrade. Jag var på väg att göra det; det ska jag villigt erkänna. Men jag ska inte ge mig in i den. Det är däremot glädjande att Moderata samlingspartiet bryr sig om vanligt folks problem, om det nu är som det påstås. Det har man inte alltid gjort genom historien, men det är kul att man har tagit till sig det till slut.

Jag träffar ganska många föreningar från olika håll i landet. Det är allt från pensionärsföreningar till SSU-klubbar. Man märker verkligen hur det blir allt svårare med ideellt engagemang. Det blir svårare att få folk att engagera sig ideellt, och när de väl gör det är det tungt och tufft. Man får lägga mycket tid på administration och byråkratiska bördor. Man ifrågasätts. Nu är det inte det debatten handlar om, men bara att öppna ett bankkonto kan vara hel vetenskap för många föreningar. Det kan ta oerhört lång tid.

Konsekvenserna av detta ställningstagande blir, som ledamoten Olsson var inne på, att den administrativa bördan för många människor som lägger oerhört

kraft, tid och engagemang på sina bostadsrättsföreningar kommer att öka betydligt. Det kommer att göra det ännu svårare att få folk att engagera sig i sin boendemiljö. Jag tror att det vore oerhört allvarligt.

Vad vi behöver i det här samhället, det här landet, är människor som tar ansvar för sin omgivning, levnadsmiljö och boendemiljö och som samverkar med grannar, bekanta och vänner i frågor i större utsträckning. Om de dessutom måste börja med momsredovisning med allt vad det innebär tror jag att många kommer att känna att det är ett ännu större steg att ge sig in i den här typen av frågor.

Jag anser att det är politikens uppgift att lösa vanligt folks problem och försöka lösa problem man stöter på i sin vardag. Jag hoppas att regeringen återkommer till riksdagen inte bara med en fördjupning utan med konkreta förslag till hur vi kan lösa den uppkomna situationen.

Anf. 33 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att Niklas Karlsson, socialdemokrat, skatteutskottets ordförande, inte är något anonymt konto på nätet. Det är en av Socialdemokraternas ledande företrädare. Ni får kalla honom vad ni vill. Jag tänker visa honom större respekt än så. Han skrev i tidningen, rent ut, att det här är regeringens fel. Men det vet ju ni också att det handlar om en myndighetstolkning. Moderaterna har satt ned foten. Vi vill inte ha moms på parkeringsplatser. Det är ingen debattfälla, som ledamoten Patrik Björck försökte hävda. Det är faktiskt så det förhåller sig.

Låt mig säga, herr talman, att jag inte försöker vilseleda debatten. Jag tror dock att de som lyssnar vill veta mer än bara vad vi tycker om moms på parkeringsplatser när vi resonerar kring hur viktig bilen är runt om i Sverige. Den här regeringen, med Moderaterna i spetsen, har sänkt skatten på bensin och diesel samt förändrat reduktionsplikten. Det har blivit nästan 600 kronor billigare att tanka bilen. Det har hänt rätt mycket från det att vi i praktiken hade världens högsta bränslepriser till att vi nu har Västeuropas lägsta. Jag tror att människor tycker om den helheten.

Nu har det anonyma kontot anlänt till salen, herr talman. Jag tycker inte att Niklas Karlsson, ordförande i skatteutskottet, är ett anonymt konto, utan han är högst verklig. Han har dock försökt att vilseleda, och det tycker jag inte om. Jag tycker inte om när man försöker att hävda att det är regeringen som har fattat ett beslut som regeringen inte har fattat.

Moderaterna vill inte ha moms på parkeringsplatser. Moderaterna vill se till att det är billigt att äga bil. Moderaterna vill se till att vanligt folk kan leva sitt liv i det här landet. Socialdemokraterna har inte fört den politiken när det gäller biläggande.

Avslutningsvis vill jag önska de socialdemokratiska ledamöterna här i kammaren en trevlig helg.

Anf. 34 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Edward Riedl går från klarhet till klarhet. Det blir bara värre och värre. Nu försöker

Edward Riedl också att kasta sig på en ledamot som han vet inte har någon som helst möjlighet att begära ordet i den här debatten. Om Edward Riedl var allmänt oförsämd tidigare tar det här priset, skulle jag säga.

Om man sammanställer den moderata politiken och den socialdemokratiska politiken blir nettoutfallet för vanligt folk – för bilägare – absolut bättre med vår politik. Det är klart att miljardärer också äger bilar; det förstår jag. Men miljardärer, som gynnas av Edward Riedls politik, har ju faktiskt råd med en momshöjning på sina Lamborghini eller vad det nu är de parkerar på sina parkeringsplatser. De kanske till och med har råd med moms på helikopterplattor. Ursäkta mig, herr talman – det har inte med saken att göra. Jag vet inte hur det är med den saken, men de som gynnas av Edward Riedls politik drabbas inte av moms på parkeringsplatser. Förresten kanske det vore en bra idé att se över det där med helikopterplattorna, så att Edward Riedls väljare får vara med och bidra till samhället.

Nej, herr talman, Edward Riedls två inlägg i den här debatten var faktiskt riktiga bottennapp. Som tur är har vi en seriös och klok finansminister, så vi kommer snart att få ett sansat och bra inlägg i diskussionen om moms på parkeringsplatser.
(Applåder)

Anf. 35 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag vill återigen tacka interpellanten för debatten.

Detta är en viktig fråga som många funderar mycket på. Som jag sa tidigare görs tolkningen av skattelagstiftningen av våra myndigheter, i det här fallet Skatteverket. Detta är alltså inte ett beslut från regeringen, vilket även är fallet när det gäller moms- och skattelagstiftningen.

Jag kan än en gång säga att jag blev förvånad när beslutet kom. Regeringen fördjupar sig nu i frågan och vilka konsekvenser beslutet kan få, vilket man självklart bör göra efter ett sådant besked. Vi vet att detta kommer att röra många. Vi vet också att det här är en fråga som bekymrar och oroar många i ett redan tufft läge. Det var därför jag tidigare sa att vi moderater inte kommer att driva på för detta. Tvärtom kommer vi att driva på för att det inte ska tas ut moms på de här parkeringarna.

Jag hade tänkt att hålla mig till momsen. Jag bredar mig dock, eftersom interpellanten själv sa att vi inte riktigt vet hur verkligheten ser ut för människor. Jag känner inte alla människor som bor i Sverige, men jag känner väldigt många. Många i min närhet har det oerhört tufft ekonomiskt eller tufft på olika andra sätt. Jag vet att det vi gjort i budgeten i en svår tid har hjälpt många. Det är ett faktum att det är 500–600 kronor billigare att tanka i dag. Det är också ett faktum att en barnfamilj med ett par barn kommer att ha ungefär 5 000 kronor mer i månaden nästa år jämfört med 2022.

Med det sagt är det fortfarande tufft, och priserna är fortfarande höga för många. Ytterligare ett faktum

är att vi pressade tillbaka inflationen, som låg på 10 procent. Den är nu nere på lägre nivåer än vad den var då.

Vi sänker dessutom matmomsen och förskoleavgiften och ser till att bostadsbidraget höjs. Det gör skillnad för människor.

När jag som finansminister går till jobbet varje dag har jag hårt arbetande människor – alla som är med och bidrar och sliter efter sin förmåga – för mina ögon. Vi ska också kunna ha ett skydd för dem som inte har den förmågan. Det är så vi kan bygga Sverige starkt.

Hårt arbetande människor kan drabbas väldigt hårt av den tolkning som Skatteverket har gjort. Regeringen kommer att återkomma i frågan.

Som jag sa kommer Moderaterna inte att säga ja till det här. Vi kommer naturligtvis att göra allt vi kan för att stoppa detta.

Anf. 36 MARIE OLSSON (S):

Herr talman! Lite grann som svar på Patrik Björcks inlägg kan jag säga att detta troligtvis också kommer att gälla helikopterparkeringar. Eftersom det kommer att gälla hyrda cykelparkeringar skulle jag tro att momsen inkluderar alla fordon.

Parkeringskatten är ett dråpslag mot vanligt folk. Den är ett dråpslag mot hårt arbetande svenskar som redan kämpar med höga matpriser, räntor och hyror. Många har svårt att få vardagen att gå ihop, och nu kommer ytterligare en smäll i form av parkeringskatten. Samtidigt har de allra rikaste fått stora skattesänkningar. Det går i fel riktning. Vanligt folk behöver lättnader, inte dyrare parkering.

Regeringen måste agera för svenska bilägare. Detta är en orimlig påлага. Den här tolkningen verkar dessutom vara en väldigt snäv tolkning av EU-direktivet, vilket experter har påpekat i remissvar.

Ministern och regeringen var snabba med att i smyg tillsätta en utredning för att sänka skatten för riskkapitalister när de klagade på Skatteverket, men när det gäller skatter som drabbar vanligt folk heter det i det officiella svaret på interpellationen – inte i ministrarnas inlägg på X – att departementet fördjupar sig i frågan.

Regeringen lovade att stå upp för vanligt folk. I stället för att underlätta vardagen gör den här momsen livet dyrare för dem som redan drar det tyngsta lasset. De straffas.

Om ett år är det val. Då kan vi vända den här utvecklingen. Vanligt folk förtjänar bättre. Sverige behöver verkligen en ny riktning med en regering som gör mer för vanligt folk än att fördjupa sig i frågor. (Applåder).

Anf. 37 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar än en gång Marie Olsson för debatten.

Det här är ju inte ett beslut som regeringen har fattat. Detta har heller inte införts än, även om Skatteverket har sagt sitt. Som jag sa kommer vi från

Moderaternas sida att göra vad vi kan för att stoppa detta. Här står vi på samma sida.

Det gläder mig att Socialdemokraterna vill sänka en del skatter, vilket har framkommit i den här debatten. Sådant gläder förstås en moderat finansminister. Jag tänker mig att många i Sverige som kämpar, arbetar och gör rätt för sig varje dag känner att samhällskontraktet inte alltid finns där för dem. Det är därför vi har underlättat för många under resans gång.

Avslutningsvis, herr talman, är jag också väldigt glad för att jag sedan jag kom in i riksdagen för 19 år sedan har fått vara med och sänka skatten för sjuksköterskor tio gånger – fem gånger under alliansåren, två gånger i opposition, eftersom Socialdemokraterna inte hade majoritet för sin budget, och nu tre gånger i regeringsställning. Det är heller inte bara sjuksköterskor som har fått sänkt skatt, utan alla har fått mer pengar i plånboken. Man kan prioritera att göra på det sättet. Som en följd av detta kommer jag att fortsätta stå på hårt arbetande människors sida även i den här frågan.

Jag tackar Marie Olsson och alla andra deltagare för debatten och önskar en trevlig helg. (Applåder)

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2025/26:99 om bekämpningen av aktivklubbarna

Anf. 38 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Mattias Vepsä har frågat mig vilka slutsatser jag drar efter möten jag deltagit i tillsammans med forskare, myndigheter och företrädare för civilsamhället när det gäller skärpning av arbetet mot högerextremismen och aktivklubbarna och om jag delar uppfattningen att det krävs lagändringar kopplat till detta.

Det är bara några veckor sedan jag senast svarade på en liknande interpellation från Mattias Vepsä, det svaret är förstås relevant även för dagens interpellation.

Som jag tidigare sagt utgår regeringen från den strategi vi har lagt fast när det gäller att bekämpa, förebygga och förhindra våldsbejakande extremism och terrorism. Det är en kraftfull struktur där vi för ihop de olika aktörer i samhället som verkligen kan agera mot problemet.

Uppföljningen av strategin pågår, och när den är klar på det nya året avser regeringen att återkomma till riksdagen mer formellt och mer samlat. Men redan nu kan jag säga att myndigheter och kommuner, inom ramen för uppföljningen, bland annat lyfter fram att de i det förebyggande arbetet får ett bra stöd från Center mot våldsbejakande extremism vid Brottsförebyggande rådet. De lyfter även fram Polismyndighetens och Säkerhetspolisens samarbete för att reducera extremism, Redex, som en viktig aktör som också ger ett bra stöd. Det handlar om att ge ett operativt

specialiststöd till lokalpolisområdena i detta arbete. Utöver det bistår Redex kommuner med att analysera och förstå dessa problem och att utveckla effektiva arbetsmetoder för att förebygga våldsbejakande extremism och attacker av olika slag. Genom att dela relevant information och samverka med varandra kan myndigheter och kommuner tillsammans utveckla det förebyggande arbetet.

Som jag också uttryckte under den förra debatten i denna fråga är det viktigt att lagstiftningen är utformad på ett ändamålsenligt sätt i syfte att komma åt de bakomliggande strukturerna.

Regeringen har också tagit initiativ till flera viktiga lagändringar för att ge de brottsbekämpande myndigheterna bättre möjligheter att bekämpa allvarlig brottslighet, något som får genomslag även när allvarliga brott begås i extremistiska miljöer. Det gäller exempelvis sekretessbrytande bestämmelser för att underlätta för myndigheter att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Reglerna om hemliga och preventiva tvångsmedel har också reformerats i flera avseenden för att följa samhälls- och teknikutvecklingen.

På straffrättens område har vi bland annat genomfört reformer som träffar dem som ägnar sig åt hot och våld mot både förtroendevalda och enskilda, och just nu bereds förslagen från Straffreformutredningen som bland annat rymmer förslag om moderniseringar och skärpningar av straffsystemet som sammantaget kan förväntas leda till att straffen blir betydligt längre än i dag, också avseende den brottslighet vi talar om här och nu.

Utöver detta arbetar regeringen målmedvetet för att det ska bli straffbart att delta i kriminella nätverk. Denna reform blockerade Socialdemokraterna tyvärr under hela förra mandatperioden. Under denna mandatperiod har vi först och främst kriminaliserat deltagande i terroristorganisationer. I närtid avser vi att lämna förslag till riksdagen om ändringar av regeringsformens skydd för föreningsfriheten, vilket är en förutsättning för att i nästa steg kunna möjliggöra en vidare kriminalisering som omfattar kriminella nätverk.

Regeringen har också satt igång en utredning som har i uppdrag att använda det utrymme som nu skapas i grundlagen genom att lämna förslag på ett särskilt straffansvar för den som deltar i eller har samröre med en kriminell sammanslutning. En sådan reglering kommer, givetvis beroende på omständigheterna i det konkreta fallet, även att kunna träffa den som deltar i våldssamma extremistgrupper, såsom en aktivklubb.

Som samhälle har vi en skyldighet att reagera starkt mot bland annat grovt och hänsynslöst våld med rasistiska motiv. Ingen i Sverige ska behöva vara rädd för att utsättas för oprovocerat våld bara för att man har utländsk bakgrund eller har ett utländskt utseende. Regeringen ser med största allvar på de hot som kommer från olika våldsbejakande extremistmiljöer, och vi agerar också med en målmedvetenhet som speglar brottslighetens allvar. Vi följer utvecklingen noga och överväger löpande nya åtgärder och insatser.

Anf. 39 MATTIAS VEPSÅ (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Vi har haft många debatter, så i viss mån förstår jag att ministern återanvänder underlag från tidigare debatter. Precis som ministern sa inledningsvis är det bara några veckor sedan vi stod här, och dagens svar påminner i stort om det svar jag då fick, även om det är något modifierat.

För några veckor sedan tog jag del av Center mot våldsbejakande extremism, CVE:s, nyhetsbrev och kunde då konstatera att det högerextrema hotet fortsätter att växa runt om i samhället. Till exempel vill högerextrema grupperingar återuppta Salemdemonstrationerna strax utanför Stockholm för att uppmärksamma en högerextrem persons död för snart 20 år sedan. Vi läser också om hur skolattacker planerade av ungdomar med högerextrema motiv motverkas. Detta visar att problemet växer i omfattning, och precis som jag sa i förra debatten är det viktigt att vi snabbt får fler konkreta åtgärder på plats.

Runt om i Stockholms län lyfts det från kommunalt håll fram behovet av en kartläggning av hur just aktivklubbarnas framväxt och tillväxt ser ut. Myndigheterna ger här lite olika besked, vilket vi tog upp för några veckor sedan. Precis som ministern sa i sitt svar har CVE ett ansvar att stöta kommunerna, och Säpo har ett ansvar att hålla koll på all extremism och terrorism och hur det samlade hotet ser ut för att kunna skydda oss från detta. I Nacka kommun har idén om en kartläggning lyfts upp, och i Stockholms stad har regeringspartikollegor till Gunnar Strömmer i Liberalerna lyft upp behovet av en kartläggning. Detta är på kommunal nivå, men ansvaret borde vara nationellt eftersom det är där den samlade kompetensen finns. Det handlar om att se hela lägesbilden vad gäller hur stor tillväxten är i landet och vad som behöver göras ytterligare för att stärka kommunerna i deras arbete att hålla koll på exempelvis vem som hyr en lokal. De behöver veta hur detta hot ser ut så att de kan bekämpa det.

I min interpellation försökte jag åter vara konkret, och jag uppskattar att ministern i sitt modifierade svar tog upp resultatet av sina möten med civilsamhället och myndigheterna. Det gläder mig att höra att CVE:s arbete är uppskattat och att lägesbilderna kan användas.

Men jag tänker att vi skulle kunna få ytterligare skarpa förslag från ministern framåt. I min interpellation tar jag bland annat upp Socialdemokraternas förslag att se över lagen om hemlig kårverksamhet. I sitt svar pekar ministern på olika lagförslag, som ligger på regeringens och delvis snart på riksdagens bord, om att se över olika straffskärpningsgrunder och så vidare. Frågan är dock om de kommer att träffa den hemliga kårverksamheten. Det finns redan nu en del lagstiftning på plats, som skärpt terrorlagstiftning, och brott begångna i just kriminella nätverk är en straffskärpningsgrund. Men för tydlighets skull, är ministern redo att se över lagen om hemlig kårverksamhet?

Anf. 40 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Jag börjar med att tacka min kollega Mattias Vepsä för att han fortsätter att driva denna fråga. Jag ska också vara tydlig med att jag kommer att avstå från mitt andra inlägg och endast göra ett inlägg för att belysa ett lokalt exempel och min egen oro i frågan.

Denna fråga kan inte vänta. Vi ser att högerextremismen växer i världen, i Sverige och tyvärr också i mitt eget närområde. För bara några veckor sedan kunde vi läsa i Skånes Folkblad att högerextrema från både Sverige och Danmark samlades i Svenskarnas hus i Vollsby. Bakom arrangemanget stod de så kallade aktivklubbarna, alltså nätverk som inte bara sprider rasistisk propaganda utan också tränar tillsammans i kampteknik och bygger upp ett stort och konkret våldskapital. På bilder från träffen syns deltagare posera framför en skånsk och en dansk flagga, och de beskriver själva hur de utbyter handslag, knytnävsslag och sparkar och att detta var en träff som skulle stärka banden mellan broderfolk.

Det här är högerextrema som öppet tränar för våld på svensk mark i samverkan med danska grupper. Att detta sker i Skåne är tyvärr ingen slump. Vi vet att det finns kopplingar mellan Aktivklubb Skåne och Det fria Sverige, som driver Svenskarnas hus. Det är en miljö som ger plats åt vit nationalism, antisemitism och våldsbejakande ideologi men tyvärr också ett ganska stort hot och hat mot hbtqi-rörelsen.

Jag blir därför bekymrad när jag hör att det är klart att det är viktigt att vi får lägesbilder, att man har möten och så vidare, men många gånger har vi ju redan en lägesbild, som både ministern och min kollega har redogjort för.

Vi ser hur våld hyllas i chattar, vi ser hur misshandel har lett till åtal och vi ser hur hoten mot förtroendevalda ökar från år till år. Jag delar min kollegas uppfattning att det inte alltid räcker med både samverkan och strategier, utan vi behöver konkreta åtgärder.

Det handlar om att stärka rättsväsendets verktyg för att agera mot de här miljöerna, och det handlar om att se över lagstiftning om hemlig kårverksamhet och så vidare. Men det handlar också om något större: att försvara vår demokrati. När högerextrema grupper tränar för våld mot oliktankande och hotar folkvalda, människor med annan identitet eller människor från hbtqi-rörelsen är det inte längre bara en liten marginalfråga utan ett angrepp mot vårt samhälle och det som vi är satta att skydda.

Det är ett problem som måste ha många lösningar. Det behövs utbildning om aktivklubbarna inom alla delar av rättsväsendet. Vi behöver återta kampen och diskussionen om värdegrunden på landets alla skolor, och vi måste också stärka civilsamhället.

Jag har en ganska kort men enkel fråga till ministern: Hur tänker regeringen agera, innan dessa grupper har hunnit bli ännu starkare?

Anf. 41 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag vill tacka både Mattias Vepsä och Anna Wallentheim för möjligheten att diskutera dessa viktiga frågor i dag.

Till att börja med vill jag understryka att den nya och sammanslagna strategin mot våldsbejakande extremism och terrorism är regeringens kraftigaste styrmedel och även stöd till olika samhällsaktörer för att få en gemensam systemkraft mot all form av våldsbejakande extremism.

Över längre tid har vi som samhälle följt hoten från våldsbejakande islamism, autonom vänster och högerextremism. Under senare år har hoten framför allt kommit från våldsbejakande islamister och högerextremister. Att det finns ett rejält fokus på dessa hot från våra myndigheters sida bekräftas på en rad olika sätt.

När det gäller aktivklubbarna och högerextremismen har inte minst Säkerhetspolisen under det här året både presenterat analyser kopplade till gjorda kartläggningar och beskrivit hur problemet ser ut samt olika åtgärder ägnade att komma åt problemet. En väsentlig del är att strategin är väldigt handlingsinriktad, apropå frågan vad vi som samhälle gör mot detta.

Strategin rymmer fyra tydliga åtgärdsdelar. Det handlar om att förebygga den våldsbejakande extremismen och terrorismen och förhindra attentat och andra ideologiskt motiverade brott. Det handlar också om att skydda samhället och samhällets funktioner mot de olika hoten.

För den händelse att ett brott verkligen begås eller att ett attentat äger rum ska det kunna hanteras på ett så effektivt sätt som det bara går. Detta är min första och väldigt viktiga poäng. Det är alltså en handlingsorienterad strategi, och mycket konkreta åtgärder görs med anledning av den.

Vad gäller den pågående utvärderingen av hur strategin har slagit igenom i praktiken är det en realitet att utvärderingen pågår i detta nu. Vi hade som sagt en diskussion om det här för bara ett par veckor sedan. Jag pratar gärna om det varje vecka och för den delen varje dag, men hela underlaget från utvärderingen kommer inte att finnas på plats förrän en bit in på nästa år. När vi återkommer till riksdagen kommer förstås en uppföljning av de konkreta åtgärderna att inkluderas – om de är tillräckliga, vad vi ska göra ytterligare om de inte är det och så vidare.

Vad gäller lokala kartläggningar vill jag understryka att det inte finns några hinder alls för att bryta ned nationella kartläggningar i lokala sammanhang. Om man gör det och vill ha stöd i detta arbete, exempelvis från Center mot våldsbejakande extremism, får man statligt stöd.

Som sagt är samspelet mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen inom ramen för Redex, arbetet för att reducera extremistiska hot, ett samarbete där man gärna ger underlag till mer lokala lägesbilder. Detta arbete behöver inte vänta på någon, utan det är bara att göra det. Det finns ett ordentligt underlag på nationell nivå för att åstadkomma detta.

Vad gäller lagstiftning är det kanske lite symtomatiskt att Socialdemokraterna gräver i en lagstiftning som har åtminstone 80 år på nacken. Det gäller den gamla kårverksamhetslagstiftningen, som kom till i en andra världskriget-kontext. Som jag har sagt tidigare utesluter jag inte att man även ska se över den lagstiftningen.

Det är ingen tillfällighet att den moderna diskussionen om hur den här typen av hot ska angripas rör sig kring ett annat slags lagstiftning – den bredare deltagandelagstiftning som vi har fått på plats när det gäller terrorn och som vi nu är på väg att få på plats när det gäller kriminella nätverk, inklusive brottslighet i den typ av miljöer som vi talar om i dag. Den kommer att komma på plats så snart det bara går.

Anf. 42 MATTIAS VEPSÅ (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Jag tror att det är värt att påminna sig hur myndigheterna själva beskriver aktivklubbarna: Genom hård träning och disciplin gör de sig redo för kampen mot demokratin. Enligt CVE varnar Säpo för att unga svenskar snabbt radikaliserar in i klubbarnas våldsbejakande miljöer.

Materialet från dessa klubbar ligger helt öppet online. Det går att med en enkel sökning ta del av väldigt grova bilder och videor, och man kan läsa helt öppet om visionen för aktivklubbverksamheten: att med kamp slåss för sin egen framtid mot det som pågår i Sverige, det vill säga den egna utrotningen. Det här är ett tankegods som hämtats från nazismen. Detta pågår, och klubbarna växer.

Vi hade en diskussion för någon vecka sedan. Flera som kartlägger de här verksamheterna, däribland myndigheter men också delar av civilsamhället, såsom Expo som har lång erfarenhet av att granska den högerextrema miljön, visar på att det finns ett mörkertal men att verksamheten finns över hela landet, på ett fyrtiotal platser, och att den växer.

När det här blev aktuellt i somras fick vi höra från regeringen att deltagande i en aktivklubb var dåligt sällskap, men i dag säger regeringen glädjande nog att det är terrorism, eller åtminstone så pass grovt kriminellt umgänge att det behöver vara straffbart. Det är glädjande att vi har fått en sådan skärpning från regeringen när det kommer till synen på aktivklubbar.

Vi Socialdemokrater har under många år varit ut-satta för högerextremt våld. Jag vill påminna om att just Socialdemokraterna för bara något år sedan fick sina förstamajdemonstrationer avbrutna, men vi har också sett runt om i samhället hur högerextrema med våld ger sig på fredliga demonstranter och mötesverksamheter, genom att storma lokaler.

Det är inte alltid den gällande lagstiftningen biter, och jag är lite orolig för att den kommande lagstiftningen inte heller kommer att bita. Det kan vara ett retoriskt knep att säga att Socialdemokraterna tittar bakåt på en lagstiftning från 30-talet, men mycket av den lagstiftning som ligger på riksdagens bord och som den ska ta ställning till har många år på nacken.

Jag vet att brottsbalken är en del av kulturkanonen, och jag antar att vi utvecklar vår lagstiftning därför att vi tror att rätt saker gjordes förr. Vi har haft erfarenheter, men vi måste skruva i lagarna för att de ska fungera för den tid vi lever i nu. De allra flesta som tar del av aktivklubbarnas och högerextremismens framväxt kan dock konstatera att tiderna ser ganska lika ut. Vi har högerpopulism, vi har nazistiska organisationer och vi har våldsbejakande extremism av olika slag som har skjutit fram sina positioner därför att de vill ha något annat än demokrati.

I den bemärkelsen går 30-talet tyvärr lite grann igen. Då tänker vi att den lagstiftning om hemlig kårverksamhet som vi har föreslagit att man ska titta på användes för att hindra en framväxt av privata paramilitära grupper ungefär som den vi ser nu, när aktivklubbar med våldskapital är redo att gå från ord till handling.

Frågan som min kollega Anna Wallentheim ställde är högst relevant. Hur länge ska vi behöva vänta? Hur länge ska vi behöva vara rädda för att fler våldsdåd ska begås innan regeringen är villig att gå oss till mötes och se över den här lagstiftningen?

Anf. 43 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Herr talman! Problemet är ju att Sverige och svenska folket har fått vänta i flera år på nödvändig lagstiftning eftersom Socialdemokraterna blockerade möjligheterna att skapa förutsättningar för lagstiftning som träffar också den här typen av aktörer när de ägnar sig åt brottslig verksamhet.

I relation till den pågående grundlagskommittén drev vi och jag personligen under förra mandatperioden gentemot min företrädare Morgan Johansson och Socialdemokraterna att begreppet terrororganisationer också skulle omfatta kriminella nätverk som inte nödvändigtvis klassas som terroristorganisationer – detta därför att det på ett mycket bättre sätt återspeglar hotbilden mot vår inre säkerhet. Den omfattar förstås organiserad brottslighet men också i högsta grad hot från olika typer av våldsbejakande extremistiska miljöer, inklusive den högerextrema miljön – jag skulle kanske till och med säga *inte minst* den högerextrema miljön eftersom vi vet att det är ett latent hot som också har ett våldskapital. Dessvärre fick vi inte gehör för det, och eftersom det här är en grundlagsfråga betyder det att vi tappade minst fyra år i det här arbetet.

Glädjande nog har vi under den här mandatperioden fått en majoritet för en nödvändig grundlagsändring för att möjliggöra kriminalisering av deltagande i andra kriminella organisationer och kriminella nätverk än bara terroristorganisationer. Det är klart att det hade varit mycket bättre om det här hade varit på plats. Det är det inte. Men den tidsutdräkten ska alltså belastas Socialdemokraterna och inte Moderaterna.

Det här utesluter i och för sig inte att man även kan titta på annan lagstiftning, och det faktum att lagstiftning är gammal är inte i sig ett skäl att inte titta på den. Men man måste ju se hur verkligheten ser ut och fråga

sig vilka lagstiftningsmässiga förutsättningar vi behöver ha för att kunna angripa det här problemet.

Jag vill bara konstatera, när vi nu diskuterar hur vi ska möta den här typen av hot, att det inte är en tillfällighet att man i alla jämförbara länder arbetar med lagstiftning som kriminaliserar ett bredare deltagande. Det finns många skäl till det, men jag ska nämna ett skäl. Där finns det också en skillnad om vi jämför med de problem som man hanterade för en 60, 70, 80, 90 år sedan. Då var det mer formella föreningar eller organisationer i traditionell bemärkelse. I dag är det ofta nätverksbaserade miljöer utan fasta organisationsformer, som därmed inte träffas av förbud som riktas mot en organisation eller en förening som sådan. Det är därför vi nu jobbar på terrordisidan, hittills endast i relation till terrorister men nu även i relation till andra kriminella grupperingar, med lagstiftning om deltagande.

Jag stänger som sagt inte dörren när det gäller den olovliga kårverksamheten. Men jag konstaterar att den lagstiftning som vi – och inte bara vi utan också myndigheter på det här området – bedömer kommer att kunna ha mycket konkret effekt mot dagens hot dessvärre är fördröjd, inte på grund av mig utan på grund av Mattias Vepsä och Socialdemokraterna. Nu är den lagstiftningen på väg fram, och det kommer att ge oss avsevärt mycket bättre verktyg, också mot de reella hot från inte minst högerextremt håll som jag i och för sig vill understryka att jag uppskattar att Mattias Vepsä lyfter fram.

Anf. 44 MATTIAS VEPSÄ (S):

Herr talman! Jag tackar än en gång för den här debatten. Jag tror att vi har all anledning att återkomma.

Vi har lyft fram ett väldigt konkret förslag om att se över lagen om hemlig kårverksamhet just för att de verksamheter som man ville komma åt då är ganska lika de verksamheter som växer fram i dag.

Jag är rädd att det här skulle kunna bli ytterligare ett misslyckande från regeringens sida. Ibland ställer jag mig frågan på kammaren om det här har att göra med de kompisar man har valt att samarbeta med. Vill man inte gå hårt fram mot högerextremismen, och vill man inte tala klartext om högerextremismen?

Nu tycker jag, som jag sa tidigare, att vi har sett en förskjutning och fått ett klagande från regeringens sida när det gäller just aktivklubbarna. Det är välkommet, men det har tagit lång tid under den här mandatperioden att få prata om högerextremism när vi har velat prata om högerextremism därför att det har funnits en tendens hos regeringen att vilja prata om allt annat.

Med det sagt kan det här bli ett lika stort misslyckande som det förebyggande arbetet med att bryta nyrekryteringen till gängen. Vi ser en 500-procentig ökning av unga inblandade i grova brott, i mordärenden. Ska vi behöva se en våg av våldsdåd från aktivklubbar innan vi får lagstiftning på plats? Menar Gunnar Strömmer och regeringen att det krävs en grundlagsändring för att titta på lagen om hemlig kårverksamhet?

När det gäller det särskilda straffansvaret för deltagande i kriminella gäng har ju Socialdemokraterna öppnat upp för att gå vidare med lagstiftning. Jag tycker inte att vi ska hamna i en diskussion om vem som har dröjt under längst tid, men nu är det regeringen som har ansvar för lagstiftningsarbetet och ska lägga fram skarpa förslag. Vi har pekat på ett sätt, ett verktyg, som vi tror skulle kunna göra stor skillnad här och nu utan att man behöver sitta ned i flera år och utreda.

Anf. 45 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Herr talman! Det är lite svårt att ta Mattias Vepsäs engagemang på stort allvar eftersom han från en bred och, tycker jag i och för sig, adekvat beskrivning av problemet ändå hamnar i ganska slapp partipolitisk polemik.

Det var alltså inte jag som aktualiserade frågan om vem som drar fötterna efter sig, utan det var Mattias Vepsä. Då svarar jag som en korrekt konsumentupplysning vad skälet är till att vi ligger fyra år efter i cykeln när det gäller lagstiftning som verkligen kan träffa exakt det problem som Mattias Vepsä lyfter upp. Det ansvaret är alltså inte mitt, utan det är Mattias Vepsäs och Socialdemokraternas.

Jag är glad att vi nu har stöd för detta och att vi därmed kommer att få modern lagstiftning ämnad att träffa dagens säkerhetshot på plats. Men att det har dröjt är alltså Socialdemokraternas ansvar, inte mitt. Det tycker jag att det är rimligt att jag får svara på den frågan eftersom anklagelseakten gick åt motsatt håll.

Det andra är att det inte alls har tagit lång tid att få prata med den här regeringen om högerextremism. Jag har från första dagen med det här uppdraget när jag beskrivit hoten mot den inre säkerheten i Sverige sagt att det handlar om organiserad brottslighet, statliga aktörer och extremism. När det gäller extremismen har jag varje gång sagt att det handlar om hot från tre håll, sett över tid: den våldsbejakande islamismen, den autonoma vänstern och högerextremismen. Jag har också alltid lagt till när det gäller vår hotbild här och nu att hoten framför allt kommer från två håll: våldsbejakande islamism och högerextremism. Den insikten har också stöd i de källor som Mattias Vepsä refererar till, nämligen de myndigheter som ligger under Justitiedepartementet: Säkerhetspolisen och Brottsförebyggande rådet genom Center mot våldsbejakande extremism.

Det är alltså på regeringens uppdrag som kartläggningarna av de här problemen sker. Det är mot den bakgrunden vi har lagt fram en otroligt offensiv strategi när det gäller att motverka både terrorism och våldsbejakande islamism, och det är mot den bakgrunden vi nu sitter ned med alla berörda – kommuner, myndigheter, forskarsamhälle och andra – för att ta ytterligare steg. Jag ser fram emot att komma tillbaka till riksdagen på det nya året och redogöra för det arbetet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2025/26:117 om kvinnors inblandning i gängmiljöer

Anf. 46 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Anna Wallentheim har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att arbetet mot gängkriminalitet integrerar ett jämställdhetsperspektiv så att kvinnor och flickor inte osynliggörs.

Kunskapen om kvinnors och flickors deltagande i kriminella nätverk har tidigare varit begränsad. Kvinnor och flickor har ofta främst identifierats som offer, vilket har fått till följd att deras agerande i kriminella miljöer inte har belysts och tydliggjorts i tillräcklig omfattning.

I den nyligen publicerade lägesbilden över aktiva gängkriminella i Sverige bedömer Polismyndigheten att antalet aktiva gängkriminella i Sverige uppgår till cirka 17 500 personer. Av dessa bedöms 6 procent vara kvinnor. Samtidigt bedöms cirka 50 000 personer ha koppling till den aktiva kärnan, och i denna bredare grupp bedömer Polismyndigheten att andelen kvinnor uppgår till 23 procent. Sammantaget uppskattar myndigheten alltså att det rör sig om över 12 500 kvinnor som är aktiva i eller kopplade till kriminella gäng.

För att öka kunskapen på området har regeringen gett Brottsförebyggande rådet i uppdrag att studera vilka brott och sysslor som tenderar att utföras av kvinnor och flickor i kriminella nätverk. I uppdraget ingick även att studera kvinnors och flickors situation och utsatthet för våld. Uppdraget redovisades i oktober och ger förstärkt kunskap om bland annat kvinnors roller och villkor i kriminella nätverk samt vikten av ökad upptäckt för att motverka att kvinnor och flickor involveras i de kriminella nätverksmiljöerna.

Brist på kunskap och förutfattade meningar om kvinnors och flickors deltagande i brottslighet riskerar att leda till att de varken identifieras som kriminella aktörer eller får den hjälp de behöver för att kunna lämna kriminaliteten bakom sig. Aktörer som arbetar med stöd till avhoppare behöver i högre grad kunna identifiera situationer och genomföra insatser när kvinnor och flickor är involverade i organiserad brottslighet.

Med anledning av detta gav regeringen i oktober förra året polisen, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse och Socialstyrelsen i uppdrag att anpassa arbetet med stöd till avhoppare till omständigheter som kan föreligga när kvinnor och flickor är involverade i organiserad brottslighet. Inom ramen för uppdraget har myndigheterna uppdaterat sina stödmaterial med information om vikten av att uppmärksamma även kvinnor och flickor inom den organiserade brottsligheten. Stödmaterialet kommer också att uppdateras i takt med att kunskapen om kvinnors och flickors roller inom de kriminella nätverken ökar.

Jag vill också nämna att Barnombudsmannen har publicerat en forskningsöversikt om flickor och unga kvinnor i kriminella gäng, liksom rapporter om barns

och ungas erfarenheter av olika former av våld under uppväxten. Myndigheten har där särskilt belyst skillnader mellan könen och kopplingen till hedersrelaterat våld och förtryck.

Det finns skillnader i utsatthet, och Barnombudsmannen konstaterar att det finns brister i kunskapen om hur exempelvis hedersrelaterade strukturer kan leda till kriminalitet. Det behövs även mer kunskap om hur kriminella nätverk utnyttjar barn för sexuell exploatering och människohandel. Mot den bakgrunden fick Barnombudsmannen i maj i år i uppdrag att undersöka sambandet mellan hedersrelaterat våld och förtryck och gängkriminalitet samt hur kriminella nätverk utnyttjar barn för sexuell exploatering och människohandel för olika ändamål.

Det är viktigt att frågan om kvinnors och flickors delaktighet och utsatthet inom de gängkriminella miljöerna blir allsidigt belyst. Uppdraget till Barnombudsmannen ska redovisas i mars nästa år. Som jag sa har vi i närtid även tagit emot Polismyndighetens uppdaterade lägesbild av antalet aktiva gängkriminella samt Brottsförebyggande rådets studie av kvinnor och flickor i kriminella miljöer. Jag utesluter förstås inte ytterligare åtgärder för att öka kunskapen om den här problematiken och därmed få fram underlag för att ytterligare stärka effektiviteten och träffsäkerheten i de åtgärder som sätts in mot denna brottslighet.

Anf. 47 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Det är inte första gången jag står här i kammaren tillsammans med justitieministern för att diskutera kvinnors roll i gängkriminalitet, men det är en fråga som tyvärr blir alltmer aktuell och akut.

Jag vill börja med att tacka justitieministern för svaret. Jag uppskattar att ministern delar uppfattningen att kvinnors roll i gängkriminalitet är både underskattad och osynliggjord. Det är också positivt att Polismyndigheten nu faktiskt redovisar siffror som visar på omfattningen. Siffrorna visar, precis som ministern nämnde, att över 12 500 kvinnor är aktiva i eller kopplade till gängmiljöer. Det bekräftar det vi länge kanske anat, nämligen att kvinnors delaktighet i den organiserade brottsligheten är betydligt större än vi vetat.

När vi nu har kunskapen måste vi dock agera, herr talman. Det finns en risk att regeringens arbete stannar vid just kunskap och kartläggning. Att beställa rapporter, uppdatera stödmaterial, avvakta och ge fler regeringsuppdrag menar jag kan vara viktigt och något vi behöver göra, men jag vill också se ännu fler konkreta åtgärder för att hjälpa kvinnor bort från gängkriminalitet.

Att polisen, Kriminalvården, Sis och Socialstyrelsen har fått i uppdrag att uppdatera stödmaterialet är ett viktigt steg, men kvinnor i gängmiljöer behöver mer än bara papper och riktlinjer. De behöver också verkliga vägar ut. Vi talar om flickor och kvinnor som ofta lever under hot. De har ofta barn och skulder och lever under psykisk press. Här krävs specialiserade avhopparsprogram, skyddade boenden och samordnade sociala insatser, inte bara dokument.

Jag vill också peka på att Barnombudsmannens uppdrag kring hedersrelaterat våld och exploatering är otroligt viktigt men inte täcker hela problemet. Alla kvinnor i gängmiljöer deltar självklart inte bara på grund av heder eller på grund av trafficking; många kvinnor är tyvärr uppväxta i socialt utsatta områden med våld, missbruk och psykisk ohälsa omkring sig, och de rekryteras tyvärr tidigt – ofta via relationer – och fastnar i skuld eller beroende. Det är den gruppen som vi fortfarande inte når.

På något sätt kvarstår alltså mina frågor till ministern. Hur säkerställer regeringen att den kunskap som nu finns också omsätts i praktik i polisens arbete, i socialtjänstens metoder och i Kriminalvårdens behandlingsprogram? Hur ser regeringen till att kvinnors och flickors situation inte blir en särskild bilaga i arbetet mot kriminaliteten? Det är nämligen först när jämställdhetsperspektivet är inbyggt i alla led, från det förebyggande arbetet till avhopparverksamheten, som vi faktiskt kan säga att vi bekämpar gängkriminaliteten på riktigt.

Jag hör att ministern inte utesluter fler åtgärder. Jag och ministern är överens om mycket på det här området, och jag är tacksam för det. Jag vill dock gärna uppmantra till att inte låta åtgärderna dröja, för medan vi pratar om att inhämta mer kunskap finns det kvinnor som redan nu utnyttjas, hotas och tvingas begå brott för andras vinning. De förtjänar att bli sedda – inte i nästa rapport utan i de beslut och prioriteringar som görs här och nu.

Anf. 48 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag tackar Anna Wallentheim för möjligheten att diskutera den här oerhört viktiga frågan i dag och även de tidigare gånger då vi har talat om den.

Jag tar fasta på det som var frågeställningen, nämligen vad vi gör för att säkerställa att arbetet mot gängkriminalitet också så att säga integrerar ett perspektiv där kvinnor och flickor i de här miljöerna inte osynliggörs, vare sig vad gäller deras utsatthet eller vad gäller deras agerande. Det första viktiga steget för att åstadkomma det är självklart att synliggöra detta.

Alla de uppdrag vi har talat om – såväl Polismyndighetens kartläggning av hur nätverkskriminaliteten ser ut också i det här avseendet som uppdraget till Brottsförebyggande rådet, som har tagit sikte specifikt på den här frågan, liksom uppdragen till Barnombudsmannen – är uppdrag som vi har fattat beslut om i ljust av att den kunskapen i hög grad har saknats i systemet. Det var inte så att vi klev in på Regeringskansliet och att det fanns mängder av kunskap och horder av underlag där; tvärtom skulle man kunna säga att detta var en blind fläck som vi nu har åtgärdat genom de här uppdragen.

Vi har alltså fört upp frågan på bordet för att på ett tydligt sätt, ur lite olika utgångspunkter och synvinklar, belysa frågan. Nu har vi det här underlaget. Om jag säger att det problem som lyfts i

frågeställningen, det vill säga osynliggörandet, nu är löst betyder inte det att vi inte ska fortsätta fördjupa vår kunskap och löpande uppdatera våra lägesbilder. Men problemet är i alla fall angripet på ett systematiskt sätt, vilket vi inte har sett tidigare, och det tycker jag är utmärkt.

När det sedan gäller åtgärderna är det naturligtvis så att vi redan vidtar åtgärder som är ägnade att möta problemet. När det exempelvis gäller avhopparprogram och att man på ett mycket bättre sätt än tidigare ska kunna rikta dem mot flickor och kvinnor kan regeringen så att säga inte själv härbärgera avhopparprogrammet i Rosenbad. Det måste i stället ske ute på fältet hos myndigheter och andra aktörer som kan erbjuda vägar till avhopp.

Det uppdraget och arbetet är igång, och jag ser det som en utomordentligt viktig åtgärd för att kunna erbjuda vägar ut för de kvinnor och flickor som alltså kan röra sig i gränslandet mellan att på olika sätt vara aktiva aktörer, eller supportaktörer, och att själva vara utsatta för brottslighet. Tack vare underlagen vet vi till exempel att det inte är ovanligt att yngre kvinnor i nätverken både begår brott själva och på ett väldigt cyniskt och brutalt sätt används som betalningsmedel, exempelvis genom att användas för sexuella tjänster, när man löser ut skulder eller genomför andra transaktioner inom ramen för nätverken.

Att se hela problematiken där flickorna och kvinnorna är både aktörer, det vill säga gärningspersoner, och offer är alltså en otroligt central sak inte minst när man ska arbeta med avhopparuppdraget.

Bland andra viktiga verktyg för att skydda de här personerna, kvinnorna, från sina förövare vill jag gärna lyfta upp den skärpta kontaktförbudslagstiftningen, som trädde i kraft i somras. Den kommer på ett helt annat sätt än tidigare att kunna ge ett sådant skydd gentemot förövare. Till exempel ska skyddet inte bara omfatta den bostad där offret befinner sig utan exempelvis även en hel kommun.

Man ska också kunna sätta in elektronisk övervakning mot de individer som förföljer en flicka eller kvinna. Och det ska inte göras som en sistahandsåtgärd, när man har uttömt alla andra åtgärder, utan som en förstahandsåtgärd om hotbilden motiverar det.

Jag vill nämna två viktiga delar till. Den ena är sekretesslagstiftningen, apropå preventionen. Vi vet att information om det här med hotbilden, trakasserierna och de bakomliggande sociala problemen finns i systemet. Men det faktum att det inte finns möjlighet att dela den informationen har hittills avsevärt försämrat förutsättningarna för att bedriva ett aktivt preventivt arbete.

Jag ber att få återkomma till ytterligare åtgärder i nästa inlägg.

Anf. 49 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Det här är frågor som jag brinner otroligt mycket för, både utifrån att vi fick höra att kvinnor utnyttjas som medel och nästan kan säljas som

sexslavar mellan gängen och att vi får allt fler rapporter om kvinnors faktiska deltagande i gängkriminalitet.

Jämställdhetsfrågorna ligger mig varmt om hjärtat. Det är därför viktigt för mig att säga, framför allt när vi har elever som sitter här på läktaren och lyssnar, att interpellationsdebatter inte alltid handlar om att bråka med regeringen. Ibland vill man bara belysa en fråga som är viktig. Här kan vi tillsammans peka på åtgärder som är viktiga och som regeringen jobbar med men också som vi i oppositionen driver på för, för att vi inte ska missa viktiga perspektiv.

Jag tror att jag och ministern kan vara överens om att det här kräver att vi breddar vår förståelse för vad gängkriminalitet faktiskt är. Politikens och myndigheternas insatser har under många år – jag erkänner att det gäller även när mitt parti satt i regeringen – byggt på en bild att gängen består av unga män och att vi därför måste arbeta förebyggande och ha insatser för just männen men inte för kvinnorna.

Vi har främst sett kvinnorna som offer eller som anhängare till kriminella. Men tydliga rapporter visar nu att den bilden inte längre stämmer. Forskning och rapporter, från bland annat Brottsförebyggande rådet, visar att kvinnors inblandning i kriminella nätverk ofta sker i skuggan av männen. De tvättar pengar, de kan föra vidare information och de kan gömma vapen eller fungera som logistiskt stöd. Men det finns också kvinnor som är drivande i själva brottsuppläggen.

Herr talman! När flickor tidigt rekryteras in i destruktiva miljöer eller utnyttjas för männens brott handlar det inte bara om brottsbekämpning. Det handlar också om jämställdhet, det handlar om trygghet och det handlar om kvinnors rätt att inte dras in i våldets logik.

Alla partier i Sveriges riksdag vill bryta gängkriminaliteten. Regeringen är tydlig med att man vill bryta gängkriminaliteten. Det är bra och viktigt för det fortsatta arbetet. Men frågan är hur justitieministern och regeringen säkerställer att man i detta arbete verkligen integrerar ett jämställdhetsperspektiv, att kvinnor och flickor inte fortsätter osynliggöras utan att man fortsätter att hitta möjligheter att skydda dem och ge dem möjlighet att lämna.

Det kan handla om att styrning, resurser och analyser måste ta hänsyn till könsskillnader när det gäller både roller och risker. Vi vet nämligen att när jämställdhetsperspektivet saknas missar vi halva problemet. Om vi riskerar att lämna kvinnorna, både dem som är utsatta och dem som är inblandade, utan stöd och skydd har samhället misslyckats.

Jag är tacksam för att ministern är här i dag och tydligt har redogjort för vad regeringen gör för att se till att kvinnor och flickor inte hamnar i skymundan och vilka uppdrag man har tillsatt. Men jag är ändå rädd att det mest är män vi kommer att prata om och att man i kampen mot organiserad brottslighet väljer att titta främst på männen.

Låt inte kampen mot kvinnors deltagande försvinna i bruset av de unga männen! Om vi inte ser kvinnorna och flickorna nu blir det kanske för sent, och

risken är då att vi får se samma problematik bland unga kvinnor som vi i dag ser bland unga män.

Anf. 50 Justitieminister GUNNAR
STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag tackar igen för möjligheten att diskutera de här oerhört viktiga frågorna i dag.

Först vill jag prata om det här med män och kvinnor. Det finns en realitet om man tittar på den aktiva kärnan, som polisen bedömer är 17 500 personer. Att 6 procent av den gruppen är kvinnor betyder rimligen att 94 procent av den är män. Jag säger det inte alls som en invändning mot ansatsen för denna diskussion. Men om vi bara tittar på hur problemet ser ut blir det klart att detta i hög grad är ett problem som drivs av män, till och med i så hög grad att över 90 procent av de aktiva i denna kärna är män. Om vi sedan tittar på den bredare kretsen runt den aktiva kärnan ser vi att andelen kvinnor blir större, närmare 25 procent. Då talar vi förvisso om en stor volym.

Allt detta säger jag bara som en bakgrund för att förstå problemet rätt. Det utesluter som sagt inget av det som Anna Wallentheim tar upp i sin interpellation. Jag tycker också att det återspeglas i mina svar.

Vi har ett starkt intresse av att arbeta effektivt på individnivå och på gruppnivå för att kunna komma åt denna problematik. Jag tycker att det är utmärkt att vi nu har en mycket tydligare bild av problemet, som ett resultat av de regeringsuppdrag som vi har fattat beslut om och där redovisning nu har kommit från en rad olika håll. Vi har talat om Brottsförebyggande rådet, polisens lägesbild, Barnombudsmannen och annat.

Hur använder vi då detta underlag? Jag var inne på det tidigare. Interpellanten har själv lyft upp avhopparverksamheten flera gånger. Det är viktigt att understryka att arbetet med ett sådant explicit uppdrag, som mycket tydligt pekar ut problematiken när det gäller särskilt flickor och kvinnor, redan är igång.

Jag kan peka på en annan del, som jag inte har nämnt tidigare: arbetet med övergången till ungdomsfängelser. Det är en otroligt viktig sak för att på ett mycket bättre sätt skydda samhället mot allvarlig brottslighet men också för att kunna ge ett innehåll som har något slags möjlighet att bryta de här mönstren. I dagens system, där den statliga ungdomsvården har haft den uppgiften, återfaller 90 procent av de unga personer med kopplingar till gängen som har dömts till sluten ungdomsvård i allvarlig brottslighet.

Övergången till ungdomsfängelser och särskilda ungdomsavdelningar på våra anstalter är en viktig sak. Man kan på ett helt annat sätt arbeta med utbildning, behandling och annan återfallsförebyggande aktivitet för att nå helt andra resultat än vi har gjort hittills när det gäller det återfallsförebyggande arbetet mot den här gruppen.

För att komma till dagens ämne ska jag säga att en explicit del i det uppdraget handlar om just hur man ska kunna anpassa den verksamheten till flickor. Vi vet att det på totalen inte rör sig om särskilt många individer. Då blir utmaningen desto större att kunna anpassa

verksamheten, som inte kommer att vara särskilt stor totalt sett, så att den skapar både skydd och trygghet för flickor som hamnar på anstalt. Verksamhetens innehåll ska också kunna möta just deras behov och ge dem verktyg för att komma ut som bättre människor på andra sidan.

Jag upplever nog att vi på olika sätt använder den här kunskapen för att på ett mycket tydligare och mer explicit sätt än tidigare anpassa både åtgärder och verksamheter till en verklighet där också flickor och kvinnor förekommer i allt högre grad.

Anf. 51 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Vi har båda konstaterat tidigare att kvinnors roller i gängmiljöer är mer komplexa än många tror. Det handlar inte bara om att kvinnor är i bakgrunden. De är faktiskt både brottsaktiva och brottsoffer – ibland samtidigt. Just därför behöver vi ett jämställdhetsperspektiv i alla arbeten när det gäller gängen.

Jag tror att ministern är medveten om att jag vet att siffrorna fortfarande tydligt visar att det främst handlar om unga män. Men jag vill inte se andelen kvinnor öka. Det är viktigt att redan nu komma med insatser för att förebygga det.

Jag är också fullt medveten om att den slutna ungdomsvård som vi har inte alls fungerar. Det är såklart skrämmande att över 90 procent återfaller i brott. Jag vill dock ännu en gång lyfta fram att det brottsförebyggande arbetet är otroligt viktigt här. Det handlar inte bara om vad man gör inom kriminalvården, och jag vet att när det handlar om skolan, socialtjänsten och så vidare hamnar ansvaret på andra ministrar i regeringen. Men det är så vi kommer att bryta det.

Slutligen, herr talman, vill jag nämna att det inte räcker att säga att lagarna gäller lika för alla. I praktiken ser vi system som inte möter kvinnor på samma sätt som män. Socialtjänsten saknar ofta metoder för att arbeta med flickor i kriminella nätverk. Polisen har begränsad kunskap om hur kvinnors roller skiljer sig från männens. Kriminalvården har länge haft fokus på manliga intagna, trots att antalet kvinnor ökar. Deras bakgrund präglas ofta av våld, beroende och exploatering.

Det krävs tydlig politisk styrning. Det behövs uppdrag till myndigheter som Brå, Polismyndigheten och Kriminalvården att följa utvecklingen. Det behövs också insatser för att stärka civilsamhällets arbete för kvinnor. Det handlar inte om att förringa männens ansvar – tvärtom. Men vi måste inse att en effektiv kriminalpolitik också måste ses ur ett jämställdhetsperspektiv, för vi kan inte blunda för hur kvinnor dras in och utnyttjas i kriminella miljöer.

Anf. 52 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag tackar Anna Wallentheim för en väldigt fin sammanfattning av hela problematiken och för en framåtsyftande argumentation om vad som måste göras när vi blickar framåt. Det är en realitet att

vi har ett oerhört stort problem med organiserad brottslighet i vårt samhälle, inte minst med rekrytering av barn och unga till de kriminella nätverken. Det är ett accelererande problem, inte minst på grund av digitaliseringen av rekryteringen.

Det är en realitet att vårt samhälles motståndskraft har visat sig vara utomordentligt svag. Jag tar verkligen helt och hållet ansvar för den del av verktygslådan som jag rör över. Men när vi breddar perspektivet tycker jag att det är påtagligt att det preventiva arbetet för att förhindra att unga flickor och pojkar dras in i de kriminella nätverken är alldeles för svagt. En stor utmaning framöver är att inte bara få ny lagstiftning på plats utan också få till den stora förflyttning som krävs av alla aktörer i vårt samhälle för att verkligen kunna använda lagstiftningen för att bryta utvecklingen i ett mycket tidigare skede. Inte minst handlar det om informationsdelning och om att använda underlag på ett mycket mer offensivt sätt än vad vi har gjort hittills.

När det gäller den här specifika frågan är jag som sagt väldigt glad över att vi genom de riktade rege- ringsuppdragen nu har en mycket bättre bild av proble- met. Jag håller helt med vad gäller behovet av styrning. Det är också därför vi har gett många raka, tydliga re- geringsuppdrag som tar sikte på olika delar av prevent- ionen och repressionen i fråga om den här problemati- ken.

Mer kommer att behöva göras framöver. Om vi inte lyckas trycka tillbaka den här brottsligheten och strypa rekryteringen till de kriminella nätverken, oavsett om vi talar om unga pojkar eller flickor, män eller kvinnor, äventyrar det i det långa loppet vårt fria och öppna samhälle. Det är en utveckling som vi under inga om- ständigheter kan acceptera.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2025/26:66 om rege- ringens förväntningar på arbetslösa

Anf. 53 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Malte Tängmark Roos har frågat fi- nansministern vad hon menar med sitt uttalande om de låga förväntningarnas rasism samt om hon anser att det finns de som är arbetslösa av egen fri vilja i Sverige i dag och, om så är fallet, vilka åtgärder hon avser att vidta inom sitt ansvarsområde. Interpellationen har överlämnats till mig.

Jag vill börja med att tacka för interpellationen.

För många människor lönar det sig inte att arbeta. Samtidigt finns det ett omfattande utanförskap som måste brytas. Alla som kan jobba ska göra det. Rege- ringen och Sverigedemokraterna avser därför att ge- nomföra en omfattande bidragsreform för att fler barn ska se sina föräldrar gå till jobbet. I budgetpropositi- onen för 2026 avser regeringen att skjuta till cirka 1,5 miljarder kronor för att genomföra bidragsreformen.

Ett omfattande utanförskap har vuxit fram i Sverige, och människor som kan jobba gör inte det när det lönar sig för lite att ta ett jobb. Därför behöver det bli mer lönsamt att gå från bidrag till arbete. För att bygga ett Sverige som håller ihop måste den som riskerar ett långvarigt bidragsberoende och liv i utanförskap mötas av samhällets stöd men också av tydliga krav på att göra det som är nödvändigt för att komma i arbete och bli en del av samhällsgemenskapen.

Bidragsreformen består av ett bidragstak som gör det mer lönsamt att arbeta än att leva på bidrag, en kvalificering till vissa socialförsäkringsförmåner för personer som bosätter sig i Sverige och ett aktivitetskrav för personer som tar emot försörjningsstöd men kan jobba. En tillfällig jobbprenie för den som lämnar försörjningsstödet för jobb ingår också i bidragsreformen.

Det är även viktigt att ersättningssystemen för nyanlända ger incitament till att ta ett arbete. Regeringen avser därför att reformera ersättningen till deltagare i etableringsprogrammet, vilket bedöms stärka incitamenten för kvinnor som har barn att delta i etableringsinsatser och att börja arbeta.

För att fler människor ska komma i jobb och få möjlighet att bidra till det gemensamma behöver fler utbilda sig för att kunna ta de jobb som finns. Därför föreslår regeringen flera satsningar i budgetpropositionen för 2026 för att stärka yrkesutbildningen. Inom regionalt yrkesvux planerar regeringen en rad förändringar, som bland annat syftar till att öka antalet faktiskt genomförda utbildningar, till att få till stånd fler utbildningar inom de områden där utbildningarna kostar mer att anordna och till att utbildningar ska kunna genomföras med bibehållen kvalitet.

Mot bakgrund av den höga arbetslösheten finns det stora behov av att förbättra matchningen av arbetssökande i syfte att korta tiden i arbetslöshet. I budgetpropositionen för 2026 föreslår regeringen därför medel till Arbetsförmedlingen för förbättrad matchning och kontroll av arbetssökande. Regeringen föreslår att anslaget *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* ökas med 100 miljoner kronor för 2026; 200 miljoner kronor beräknas för 2027 och 300 miljoner kronor från och med 2028.

Under lång tid har bidragen passiviserat i stället för att aktivera. Genom bidragsreformen och övriga åtgärder som jag nämnt tar regeringen ytterligare stora steg för att stärka arbetslinjen och ta itu med det stora utanförskapet i samhället.

Anf. 54 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsminister Johan Britz för svaret på min fråga.

Regeringen har den här mandatperioden jobbat hårt för att göra det tuffare att klara sig som arbetslös i Sverige. Den 1 oktober försämrades a-kassan kraftigt, och nu planerar regeringen alltså att genomföra en stortidomsreform med bland annat begränsningar av försörjningsstödet för större barnfamiljer och kvalificeringskrav till välfärden för invandrare.

Kritiken mot reformerna har varit massiv. Regeringens egen utredare bedömer att förslagen skulle ha väldigt begränsad effekt på sysselsättningen men att fattigdomen, utsattheten och brottsligheten riskerar att öka kraftigt. Civilsamhället pekar på att barnfattigdomen och utanförskapet kommer att öka. Polismyndigheten, Advokatförbundet med flera påpekar riskerna för att människor ska hamna i kriminalitet. Det här är bara ett fåtal av alla kritiska instanser.

I en intervju med Svenska Dagbladet den 5 oktober kallade finansminister Elisabeth Svantesson den här kritiken för ”de låga förväntningarnas rasism”. Att påpeka de negativa konsekvenserna av liknande reformer, som genomförts i bland annat Danmark, skulle enligt henne antyda att de påverkade människorna endast kan antingen hamna i kriminalitet eller bli långtidsbidragsberoende.

På riksdagens frågestund den 18 september svarade arbetsmarknadsminister Johan Britz på en fråga om reformen: Ju mer det lönar sig att leva på bidrag och inte jobba, desto fler kommer att leva på bidrag – ett resonemang som ministern upprepade alldeles nyss. På frågestunden den 25 september sa äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje: Genom att man gör det mer lönsamt att arbeta än att leva på bidrag kommer fler att lämna bidrag och gå till arbete.

Kortfattat menar alltså regeringen att många av dem som är arbetslösa är lata och att de hade kunnat arbeta men väljer att inte göra det. Då blir frågan vi måste ställa oss väldigt enkel: Vem är det egentligen som har låga förväntningar på arbetslösa och nyinflyttade? Är det vi kritiker, eller är det regeringen själv?

Finanspolitiska rådet, regeringens egen expertmyndighet på ekonomiska frågor, har flera gånger konstaterat att det inte finns en brist på incitament för arbetslösa att ta ett arbete. Samma bedömning gör regeringens egen utredare av bidragstak. Faktum är att oavsett om man frågar myndigheter, forskare, civilsamhället, socialarbetare eller de arbetslösa själva får man samma svar: Människor vill arbeta. Människor vill bidra och känna att de gör nytta. De behöver bara få en ärlig chans.

Vi i Miljöpartiet förstår det. Vi har förtroende för människor. Vi vill se en aktiv arbetsmarknadspolitik med reformer som faktiskt gör nytta för folk, som ger dem verktygen att ta sig in på arbetsmarknaden. Det är regeringen som inte litar på människor och inte har förtroende för arbetslösas vilja att ta ett jobb.

Jag tycker att det är viktigt att vi har klart för oss att det inte är någon dans på rosor att ta emot försörjningsstöd. Det är oerhört kravfyllt. Du förlorar bestämmanderätten över din egen ekonomi. Du kan inte spara pengar för framtiden, och socialtjänsten har ofta full insyn i dina bankkonton. Det är ingen som vill leva långsiktigt på det sättet. Det borde vara självklart även för regeringen.

Mitt önskemål till ministern blir då självfallet att han säger hur många av Sveriges arbetslösa som är det av egen fri vilja, enligt regeringen, och vilken källa ministern har för det påståendet.

Anf. 55 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Återigen: Tack, Malte Tängmark Roos, för frågan!

Det är en väldigt viktig diskussion. Vi har alldeles för många arbetslösa i Sverige. Det är för många som lever på bidrag eller a-kassa. De gör det ofta under för lång tid. Jag är väldigt oroad över den utveckling vi har sett under de senaste tio åren eller någonting sådant. Det tror jag är en oro som interpellanten delar.

Vi ska bena ut några saker. Ledamoten nämnde a-kassan. Det är en komponent i detta. Den reformering av a-kassan som nu genomförs bygger på en utredning som tillsattes av den förra regeringen. Det handlar om att gå över till ett inkomstbaserat system.

Det innebär att fler kommer att kvalificera sig för a-kassa. Den kommer att omfatta fler personer. Det tror jag att vi alla tycker är bra. Det kommer att bli högre ersättning i början men också en tydligare avtrappning. Det blir också ett enklare system för företag, offentliga arbetsgivare och individer. A-kassan ska vara en trygghet mellan jobb. Den ska inte vara en långsiktig, långvarig försörjning. Där hoppas jag att vi är överens.

Sedan kommer vi till bidragsreformen, som består av de delar som interpellanten lyfter upp och som jag också lyfte upp i mitt svar. Det finns en komponent som handlar om bidragstaket som särskilt lyfts fram i diskussionen.

Det är två aspekter som det ändå är viktigt att ta med sig. Den första aspekten är att det finns fall där det lönar sig mer att leva på bidrag än att ta ett jobb. Då är logiken på ett sätt enkel. Om det är så att det lönar sig mer att leva på bidrag än att ta ett arbete kommer fler personer att leva på bidrag. Det tror jag att de flesta håller med om.

Den andra aspekten handlar om rättvisefrågan. De personer som ställer väckarklockan varje morgon, går upp, gör frukost till sig själva och sina barn, lämnar sina barn på förskola och skola och sedan åker iväg till ett jobb ska inte tjäna mindre än de personer som inte gör samma ansträngning.

Anf. 56 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP):

Herr talman! Tack igen, arbetsmarknadsministern!

Det finns många olika delar av regeringens argumentation över de senaste månaderna som jag hade kunnat fokusera på att kritisera i den här debatten. Jag hade kunnat fokusera på att regeringen siffertricksar som en skatteplanerande företagsrevisor.

Ena dagen får en arbetslös fembarnsfamilj 46 500 kronor i månaden i bidrag i dag. Andra dagen kommer en arbetslös att kunna få det om några år när bidragen räknats upp. Ena dagen räknar man bara med skattefria bidrag. Andra dagen räknar man med skattepliktiga ersättningar som a-kassa och föräldrapenning, som för övrigt inte ens är bidrag utan statliga försäkringar.

Ena dagen kan arbetslösa få den summan varje månad. Andra dagen räknar man med människor som fått det någon månad. Då ska vi vara tydliga med att om en

familj har fått ersättningar på den nivån en månad och sedan inte mer, ja, då har vi inte ett problem. Det innebär ju att människor inte är långtidsbidragsberoende utan har kommit tillbaka i arbete igen, alltså att systemet fungerar.

Jag hade också kunnat fokusera på att det faktiskt lönar sig att arbeta i dag, jämfört med att vara arbetslös. Lönearbetare har löneutveckling, tjänstepension, trygghet i socialförsäkringen och tillgång till skattefinansierade resurser som rut och rot. Allt detta är saker som människor med försörjningsstöd inte har rätt till. Det lönar sig alltså att arbeta.

Även om vi skulle gå med på premissen att det inte lönar sig att arbeta, vilket det gör, då är problemet att lönerna och de statliga ersättningarna till folk med arbeten är för låga, inte att bidragen är för höga. Det löser vi inte genom att göra fattiga människor ännu fattigare.

Herr talman! Jag hade kunnat fokusera på detta. Men jag tänker återgå till det som var min huvudpoäng i mitt första inlägg, nämligen förväntningarna på våra medmänniskor.

Vi är överens, arbetsmarknadsministern och jag, om att det inte är bra när människor är arbetslösa under längre perioder. Vi är överens om att det är viktigt att alla som har förmågan att arbeta hittar ett jobb att gå till. Men det tycker ju de arbetslösa också, och det är det som regeringen inte tycks inse.

Människor vill arbeta, vill känna sig behövda och känna att de bidrar. Jag tycker att det visar på en väldigt tråkig och förlegad människosyn att tro att folk hellre vill sitta hemma och chilla än att gå till jobbet och känna att de bidrar och är goda förebilder för sina barn.

Att regeringen totalt ignorerar både sina egna experter, som säger att det inte saknas incitament att arbeta och att reformerna inte kommer att leda till någon nämnvärd skillnad i sysselsättning, och ignorerar forskningen, myndigheter och civilsamhället, som varnar för en kraftigt ökad fattigdom och kriminalitet om förslagen genomförs, är allvarligt i sig.

Men att regeringen dessutom återkommande målar upp en verklighet som inte finns, där människor som får försörjningsstöd lever i sus och dus och har det så gött att de kan välja att inte jobba, är lika allvarligt. Det spär på en polarisering i samhället och ett förakt mot samhällets mest utsatta.

Det är tufft att leva på försörjningsstöd. Det är behovsprövat så att du inte kan få mer än vad som är absolut minimum för att klara de mest nödvändiga utgifterna. Varje inkomst räknas bort från försörjningsstödet, så att du inte kan få mer än vad som är minimum för att försörja dig själv och exempelvis dina barn. Du kan inte spara någonting, och socialtjänsten har full insyn i dina bankkonton.

Att som regeringen påstå, utan några som helst bevis, att vi har ett stort antal arbetslösa som frivilligt undviker att ta jobb för att i stället leva på bidrag är att förolämpa alla dem som kämpar dag ut och dag in för att hitta ett arbete men som inte får den hjälp och det stöd de behöver. Jag skulle återigen vilja se en faktisk

siffra och en källa från ministern om hur många av Sveriges arbetslösa som han menar är arbetslösa av egen fri vilja.
(Applåder)

Anf. 57 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Regeringen jobbar på flera fronter för att komma till rätta med den stora skuld som vi i Sverige har med alltför många människor som är arbetslösa under långa perioder och som har passiviserats av de bidragssystem som vi har haft.

Den första punkt som jag vill lyfta upp här och som jag tycker är allra viktigast är att vi satsar på utbildningar som leder till arbete. Eftersom hälften av de arbetslösa är utrikesfödda och nästan två tredjedelar av de långtidsarbetslösa är utrikesfödda är det klart att en del i detta handlar om språk.

Det är väldigt svårt att få de flesta jobb i Sverige idag om man inte pratar svenska. Därför satsar vi på språkutbildningar. Vi kommer säkert att behöva göra mer där.

Vi satsar också på yrkesutbildningar. Det finns ganska många lediga jobb i Sverige. Det finns inte lika många lediga jobb som det finns arbetslösa, men det finns ganska många lediga jobb. Företag, organisationer och offentliga arbetsgivare skriker efter en viss typ av arbetskraft. Då försöker vi inrikta våra utbildningssatsningar på den typen av utbildningar.

Vi har under de senaste åren skjutit till medel till yrkesutbildning inom Komvux för att fler ska kunna gå en sådan utbildning. Även i år föreslår regeringen ett tillskott på 138 miljoner kronor inklusive studiemedel. Det är det ena.

Det andra är att vi satsar på arbetsmarknadsutbildningar. Vi vill få upp volymerna inom vårdområdet, där bristen på arbetskraft är särskilt stor. Utöver detta har Arbetsförmedlingen tagit fram en konkret plan för hur fler arbetslösa kan gå en arbetsmarknadsutbildning. De är ofta kortare, max sex månader långa.

Vi behöver också förbättra matchningen på arbetsmarknaden genom att öka den yrkesmässiga och geografiska rörligheten hos de arbetssökande. Därför förbättrar vi också kontrollen och uppföljningen av detta. Det betyder bland annat att människor tar det ansvar man har som arbetssökande att gå en utbildning som leder till jobb eller att flytta om man har kompetens som efterfrågas på någon annan ort än där man befinner sig.

Den andra punkten i den trepunktsplan regeringen har för att hantera den situation som vi befinner oss i handlar just om hur bidragssystemen och ersättningsarna ser ut. Vi sänker skatten på arbete för att göra det mer lönsamt att arbeta.

Vi säkerställer att det inte går att leva på bidrag och ha en högre inkomst än om man har jobb. Jag tycker att det är förvånande att det finns partier i Sverige som anser att det är en okej ordning. Det är så jag uppfattar interpellanten; han tycker att det är okej att det finns människor som har det bättre när de lever på bidrag än

om de hade tagit ett jobb. Jag tror inte att det är rätt drivkrafter, men det är en komponent. Utbildning är viktigast, men detta är alltså en komponent.

Den tredje punkten i regeringens trepunktsplan handlar om att vi behöver se arbetslösheten och utmaningen så som den ser ut. Den är i mycket kopplad till tidigare höga nivåer av asylinvandring eller asylrelaterad invandring till Sverige. Därför kommer vi också att behöva fortsätta driva en stram asylinvandring framöver.

Anf. 58 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP):

Herr talman! Jag vill uppmärksamma herr talmanen och åhörarna på att arbetsmarknadsministern återigen upprepade påståendet att det finns de som väljer att inte jobba trots att de kan jobba. Men han berättade inte hur många det är som gör så.

Anledningen till att ministern inte säger hur många som väljer arbetslöshet framför arbete är att han inte kan säga det, för det finns inga sådana siffror. Det är en rökridå – ett argument baserat helt och hållet på vad som *känns* sant, så att regeringen och Sverigedemokraterna ska kunna montera ned vårt generella trygghetssystem med minimalt motstånd.

De har redan försämrat a-kassan. Och nu kommer alltså deras stora fattigdomsreform, som alla bedömare är överens om kommer att leda till ökad fattigdom, ökad segregation, högre kriminalitet och ökat utanförskap. Det är regeringens egna utredare som säger detta.

När arbetsmarknadsministern säger att reformerna ska göra att fler barn ska få se sina föräldrar gå till jobbet går det stick i stäv med vad experterna säger. Tvärtom kommer fler barn att få se sina föräldrar gå till kyrkan, till Stadsmissionen och till Röda Korset för att ha råd med mat och hyra. Det är konsekvenserna av regeringens fattigdomsreform.

Herr talman! Arbetsmarknadsministern frågar vad rättvisan är i att ett fåtal arbetslösa i vissa väldigt specifika fall kan få lika mycket ersättning som någon som arbetar. Jag tycker att de mycket mer relevanta frågorna är: Vad är rättvisan i att tvinga barn att växa upp i fattigdom för att deras föräldrar har svårt att hitta ett jobb? Vad är rättvisan i att barn till invandrare ska växa upp utan tillgång till samma trygghet som svenska barn under den tid det tar för deras föräldrar att lära sig svenska och hitta ett arbete? Vad är rättvisan i att genomföra reformer som vi vet ökar fattigdomen, utanförskapet och kriminaliteten men som inte kommer att få fler människor i arbete? Det skulle jag vilja veta.

Anf. 59 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Det handlar både om praktik och om princip. Jag har svårt att förstå varför Malte Tängmark Roos tycker att det är rimligt att någon ska kunna få mer i bidrag än vad de skulle kunna få om de tog ett arbete. Det skapar felaktiga drivkrafter, tror vi, men det är också en principfråga.

Den syn på de ersättnings- och socialförsäkrings-system som vi har i Sverige är att de ska vara robusta och att de ska uppfattas vara rättvisa.

Jag uppskattar diskussionen mycket, och jag tror att vi delar engagemanget mot arbetslöshet, mot bidragsberoende och mot utanförskap. Men den som tror att vi kan fortsätta som vi har gjort de senaste åren – vilket har lett till stora skaror arbetslösa människor i utanförskap under lång tid som har passiviserats av de system vi har – blir svaret skyldig när det gäller hur vi ska hantera den situation Sverige befinner sig i.

Det är mycket allvarligt att vara arbetslös, och det är mycket allvarligt att vara arbetslös under lång tid. Det drabbar socialt, det drabbar ekonomiskt och det drabbar den fysiska hälsan. Det här behöver vi bekämpa.

Jag tror att vi är helt överens om grundförutsättningarna för vad vi vill åstadkomma, men sedan tror jag att vi har lite olika bild av vad som behöver göras. Jag tackar så mycket för diskussionen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2025/26:107 om finansieringen av Arbetsdomstolen

Anf. 60 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Adrian Magnusson har frågat mig hur jag ser på beskedet från Arbetsdomstolen om att ställa in förhandlingar och om jag och regeringen kommer att vidta några åtgärder med anledning av beskedet.

Jag vill inleda med att tacka ledamoten för frågan.

Arbetsdomstolen prövar, som högsta instans, tvister som ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. Av flera skäl, men inte minst ur ett arbetsgivar- och arbetstagarperspektiv, är det viktigt att domstolen bedriver sin verksamhet på ett effektivt sätt och enligt gällande rätt.

Beträffande domstolens ekonomiska läge för innevarande år följer regeringen situationen och har en pågående dialog med domstolsledningen. Bestämmelser om statens budget finns bland annat i budgetlagen (2011:203), som även gäller i domstolarnas verksamhet. Där anges att i statens verksamhet ska hög effektivitet eftersträvas och god hushållning iakttas. I all dialog med domstolen beaktas dess självständighet i den rättskipande verksamheten, vilken regleras i grundlagen.

När det gäller situationen för 2026 är det en fråga som regeringen kommer att återkomma till i samband med den ordinarie budgetprocessen.

Anf. 61 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Herr talman! Tack till arbetsmarknadsministern för svaret!

Interpellationen har kommit till stånd på grund av nyheten att Arbetsmarknadsdomstolen ställer in alla mål i höst på grund av för låga anslag. Det är en nyhet

som jag vill påstå slog ned som en bomb i den arbetsrättsliga världen när den kom för några veckor sedan.

Arbetsdomstolen är en oerhört viktig instans för den svenska modellen och för att upprätthålla ordningen på arbetsmarknaden. Det är där konflikterna kopplade till arbete avgörs, och som redan är känt har de allra flesta av oss ett förhållande till arbete på ett eller annat sätt. Arbetet tar upp en stor del av våra liv och blir således en stor del av vår tillvaro. Det gäller de allra flesta av oss.

Arbetsdomstolen har enligt domstolens ordförande informerat regeringen genom en skrivelse daterad den 19 mars 2025 att anslaget var otillräckligt. Domstolen föreslog att regeringen skulle ställa ytterligare medel till dess förfogande med 6,6 miljoner kronor. I stället fick domstolen 4,1 miljoner kronor och ett besked om lägre anslag än äskat för 2026, då domstolen skulle få 38,6 miljoner kronor i stället för äskade 40,8 miljoner kronor. Det var efter det som domstolen menade att man inte kommer att kunna hålla några förhandlingar i höst utan får ställa in dem och att man därmed kommer att få det tufft även 2026.

Det här beskedet, som kom från Arbetsdomstolen för några veckor sedan, har mötts av en storm av kritik från parterna och från andra håll i den arbetsrättsliga världen. Det har helt enkelt varit kraftiga reaktioner.

Regeringen har genom arbetsmarknadsministern i olika sammanhang talat om att man kommer att ge anslagskrediter för 2025. Det är lovt, men domstolen har själv anförts att detta i sig inte räcker. Enda sättet att klara ramarna för framför allt 2026 är att säga upp folk – det är beskedet man får från Arbetsdomstolen. Det finns helt enkelt för lite pengar för 2026.

Det har inte kommit något besked om hur ramarna kommer att se ut för 2026. Arbetsmarknadsministern lämnar inte heller något sådant i sitt svar i dag utan hänvisar till den ordinarie budgetprocessen, detta trots att skrivelsen inkom den 19 mars 2025. Det är mer än ett halvår sedan. Det borde ha funnits gott om tid att både resonera om frågan internt på departementet och ha en dialog med Arbetsdomstolen. Den dialog som arbetsmarknadsministern i sitt svar uppger att man har borde ha kunnat föras under dessa snart åtta månader sedan skrivelsen kom in.

Ministern talar i sitt svar om domstolarnas oberoende. Regeringen vill i olika sammanhang också gärna ge en bild av att man satsar pengar på rättsväsendet. Då måste man komma ihåg att Arbetsdomstolen också är en del av detta. Arbetsdomstolen måste också ha pengar för att klara sin verksamhet. Det räcker inte att bara tala om det, utan man måste också verkställa de ord man uttalar.

Den svenska modellen upplever åtminstone jag att det finns ett brett stöd för i den här kammaren, bland riksdagens alla partier. Arbetsmarknadsministern har inte heller gett sken av något annat. Men vill man värna den måste man också värna den instans som Arbetsdomstolen är, och då är det viktigt att man ger Arbetsdomstolen de ekonomiska förutsättningar som domstolen behöver för att klara sin verksamhet.

Och som sagt: Detta är inte ett nytt besked som har kommit till regeringen, utan skrivelsen inkom i mars 2025.

Anslagskrediterna kanske kan rädda verksamheten för 2025. Vi får väl se. De ska betalas tillbaka senare, vilket man också ska komma ihåg. Det är en kredit. Men vad gör arbetsmarknadsministern för att säkra Arbetsdomstolens verksamhet för 2026, och när kan vi vänta oss ett konkret besked?

Anf. 62 SOFIA AMLOH (S):

Herr talman! När den här nyheten uppdagades var vi många, precis som Adrian Magnusson beskrivit, som reagerade väldigt starkt. Arbetsdomstolen säger att man inte har fått pengar nog för att genomföra sin verksamhet under hela året. Konsekvensen blir, vilket tydligt beskrivs, att ärenden och mål inte kommer att kunna hanteras, behandlas och landa i sådant man behöver. I stället ska de skjutas på framtiden, in i ett annat verksamhetsår – där det redan finns andra mål som ska avgöras. Då tänker jag, på tal om skulder, att det kanske kommer att behöva kompenseras även för det, om mål ska kunna behandlas och avgöras i Arbetsdomstolen.

När jag hör arbetsmarknadsministrarnas svar tycker jag med bestämdhet att arbetsmarknadsministern utstrålar en passivitet och ett oengagemang för frågan som är slående. Om man nu faktiskt ser Arbetsdomstolen som viktig, som en del av det övriga rättsväsendet och som en viktig part på arbetsmarknaden för att upprätthålla ordning och reda och verkligen vill göra någonting åt dessa konsekvenser pratar vi om ett fåtal miljoner.

Arbetsmarknadsministern säger att han följer frågan, herr talman. Visst kan det visa sig att det av någon anledning inte blir helt rätt eller riktigt som man menat när man suttit på departementet. Det är sådant som kan hända, och det har jag full förståelse för. Men när man får till sig att problemet har uppstått och att det får stora konsekvenser behöver man sätta sig ned och göra någonting åt det, tänker jag.

Om vi socialdemokrater hade suttit på departementet och fått detta till oss hade vi agerat. Vi hade inte sagt: Vi följer frågan. Vi ska se i kommande budgetprocesser. Här gäller det att ta ansvaret – kliva in och se till att denna oerhört viktiga, självständiga, rättsskipande verksamhet får förutsättningar att bedrivas.

Nu minskar verksamheten. Det ställs in. Och arbetsmarknadsministern har inte mer svar att ge än: Jag följer frågan. Det är för mig, herr talman, oerhört anmärkningsvärt. Jag blir djupt oroad över om det finns andra ambitioner, eller om arbetsmarknadsministern har en annan agenda för att vilja skära ned på Arbetsdomstolens verksamhet.

Jag förstår inte riktigt detta. Det kostar båda parter tid, pengar och lidande när man inte landar i någonting utan detta skjuts på framtiden. Jag hoppas verkligen att arbetsmarknadsministern i kommande inlägg kan visa mindre passivitet och lite mer engagemang och handlingskraft i den här frågan.

Anf. 63 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Jag kan börja med att försäkra både interpellanten och ledamoten att den här regeringen har samma syn, tror jag, på den svenska partsmodellen som den ledamöterna företräder. Arbetsdomstolen är en central del i den modellen.

Anslaget till Arbetsdomstolen har under flera år varit i linje med årets förslag i budgetpropositionen, så även i år. Detta har gällt under tider av både socialdemokratiska och borgerliga regeringar. I den höständeringsbudget som nu är överlämnad till riksdagen föreslås att myndigheten tillförs 4,1 miljoner kronor från Arbetsmiljöverkets anslag för att myndigheten ska kunna övergå till en modern it-miljö, detta utöver förslaget i den vanliga budgetpropositionen om anslag som ligger i linje med tidigare år.

Som vi alla är medvetna om och som jag nämnde finns bestämmelser om statens budget bland annat i budgetlagen. Den gäller även domstolarnas verksamhet. Där anges att statens verksamhet ska ha hög effektivitet och god hushållning. I all dialog med domstolen beaktas också dess självständighet i den rättskipande verksamheten vilken, som jag nämnde tidigare, regleras i grundlag.

Min uppfattning är att domstolen inte ska behöva ställa in några mål av ekonomiska skäl. Vi är inte passiva. Det pågår en aktiv dialog med domstolsledningen om situationen. Eftersom det är en pågående dialog vill jag dock av flera skäl hänvisa till att den dialogen pågår med myndigheten och inte i andra forum.

Anf. 64 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Herr talman! När detta uppdagades – eller det kanske är fel uttryck att använda, men när beskedet kom att Arbetsdomstolen skulle behöva ställa in mål under hösten och att man också hade fått ett för lågt anslag för 2026, enligt domstolens själv, var arbetsmarknadsministern ganska snabbt ute och sa: Vi kommer att se till att inga mål behöver ställas in i höst. Vi kommer att gå fram med förslag om en anslagskredit. Jag tycker att ministern nu låter lite mer svävande när det gäller om detta verkligen är en lösning som kommer att gå att använda.

Ministern hänvisar till en dialog med myndigheten. Ministern har också sagt, i ett skriftligt uttalande till Altinget i oktober, att man undersöker regeringens möjlighet att höja myndighetens anslagskredit innevarande år.

Jag tycker att de besked som gavs direkt och de besked som senare har givits är lite annorlunda. Det kan vara så att ministern först trodde att problemet skulle vara enklare att lösa än vad det senare visade sig i dialog med Finansdepartement, men det kan jag inte svara på. Det känns ändå något mer svävande nu än tidigare.

Både ledamoten Amloh och jag tog upp att Arbetsdomstolen har begärt 40,8 miljoner i anslag för 2026, men har fått 38,6. Det är 2 miljoner kronor i en statsbudget som rymmer mycket pengar. Vi har ännu inte klubbat budgeten i kammaren. Ministern hänvisar till

budgetlagen, men jag skulle vilja veta lite mer specifikt vad som gör att man inte redan nu kan säga att vi kommer att lösa situationen för 2026. Det är möjligt att det finns någon särskild paragraf i budgetlagen som jag inte är påläst om, som utgör hinder för att man inte kan gå fram med förslaget redan nu. Men jag skulle önska att ministern för kammaren och för dem som tittar redogör tydligare för vad som är hindret mot att man inte kan gå fram med ett ökat anslag om 2 miljoner kronor redan nu. I stället måste man ha en dialog, avvakta och följa en budgetprocess.

Som redan har sagts har vi ännu inte klubbat det utgiftsområdet i kammaren, och därför tycker jag att frågan borde kunna hanteras. Annars får riksdagen agera. Det skulle vara ett alternativ att de partier som stöder regeringen i kammaren agerar i utskottet. Frågan har varit uppe i frågestunder från ledamöter i regeringsunderlaget. Det verkar finnas ett engagemang, men som vanligt måste ord följas av handling.

Innan jag avslutar debatten vill jag trycka på att det råder bred konsensus bland parterna om att frågan är viktig. Nyligen gick Svenskt Näringsliv, LO, TCO, Saco och SKR ut i ett gemensamt brev till regeringen och sa att frågan måste lösas. Man varnade för konsekvenserna om Arbetsdomstolen inte får de anslag som man har begärt, och det kan leda till att människor och företag får vänta länge på de processer som avgörs i Arbetsdomstolen.

Jag hoppas verkligen att frågan löses omedelbart, men jag önskar besked om vad det är som gör att regeringen inte redan nu kan gå fram med att bevilja de 2 miljoner kronorna till Arbetsdomstolen.

Anf. 65 SOFIA AMLOH (S):

Herr talman! Både i svaret och i debatten med arbetsmarknadsministern har det talats om god ekonomisk hushållning. Ja, det är självklart att statens verksamheter ska ägna sig åt god ekonomisk hushållning och att verksamheterna ska agera effektivt. Det är vi rörande överens om. Men jag ställer mig frågan på vilket sätt arbetsmarknadsministern anser att det är god hushållning när man inte tillför några miljoner så att verksamheten kan genomföras, så att den inte stannar upp. Det är inte god ekonomisk hushållning. I stället bör man se över om det går att få fram de miljoner som krävs för att domstolen ska kunna bedriva det viktiga arbete som behövs för den svenska arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsministern anser att god hushållning är att hålla igen på dessa pengar, stoppa verksamheten och sedan låta konsekvenserna ske. Jag återkommer till samma fråga som Adrian Magnusson framförde: Kommer detta att rättas till innan vi klubbar beslutet i kammaren? Då lovar jag att vara en av de första att ta tillbaka mina påståenden om arbetsmarknadsministerns passivitet.

Anf. 66 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Regeringen avser att tillgängliggöra medel för myndigheten genom en höjning av

anslagskrediterna för innevarande år. Det är också en process som behöver hanteras i enlighet med vad som gäller i vårt budgetregelverk.

Budgeten för 2026 ligger nu på riksdagens bord, och jag vill inte föregripa riksdagens behandling av den.

Anf. 67 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Herr talman! Vi får verkligen hoppas att anslagskrediterna löser situationen. Jag önskar arbetsmarknadsministern lycka till i sina diskussioner med Finansdepartementet. Jag har hört att det inte alltid är så lätt, men jag hoppas att ministern har något bra att sätta emot när han för dialogen med finansminister Svanesson och andra på Finansdepartementet.

Vad gäller frågan om att ministern inte vill föregripa riksdagens behandling hoppas jag ändå att ministern har en löpande dialog med sina kamrater från regeringsunderlaget som sitter i kammaren. Om man inte föregriper riksdagens behandling från regeringens sida kan man uppmana riksdagsledamöterna från regeringsunderlaget att agera i frågan. Det finns inget formellt hinder för riksdagsledamöterna från regeringsunderlaget att till exempel agera i arbetsmarknadsutskottet genom ett tillkännagivande om att riksdagen omedelbart vill se frågan behandlad av regeringen. Man kan till och med gå fram med ett förslag inför att budgeten ska behandlas.

Jag kan försöka föra dialogen med ledamöterna, men jag tror att arbetsmarknadsministern har en mycket större möjlighet att nå framgång i diskussionerna med arbetsmarknadsutskottets ordförande och ledamöterna för Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och hans eget parti Liberalerna.

Jag kan avsluta med att fråga om vi kommer att få se Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna i arbetsmarknadsutskottet agera i frågan och göra det som regeringen inte vill göra, nämligen att riksdagen helt enkelt agerar i frågan om budgetförslaget.

Anf. 68 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Det är en viktig fråga vi har diskuterat i dag, och jag tackar återigen för interpellationen. Arbetsdomstolens roll i den svenska lönebildningsmodellen – den svenska modellen – är central. Jag vill försäkra de ledamöter som visar ett sådant engagemang i frågan, som jag uppskattar, att vi för dialogen på ett aktivt sätt.

Jag repeterar att regeringen avser att höja anslagskrediterna för i år. Vidare är min uppfattning att Arbetsdomstolen inte ska behöva ställa in några ärenden.

Jag kan också försäkra er om att vi har en ständigt pågående och djup dialog med arbetsmarknadens parter även i denna fråga.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 16 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 13 november

2025/26:146 Trygg arbetsmiljö i återvinningsbranschen

av *Arber Gashi* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:147 Ojämligheter i vården av hjärt-kärlsjukdomar

av *Ewa Pihl Krabbe* (S)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:148 Insatser för energieffektivisering

av *Fredrik Olovsson* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:149 Regeringskansliets hantering av uppgifter till rättsväsendet

av *Laila Naraghi* (S)

till statsminister Ulf Kristersson (M)

2025/26:150 Statsministerns ansvar för regeringens agerande

av *Eva Lindh* (S)

till statsminister Ulf Kristersson (M)

2025/26:151 Höjda anslag till Regeringskansliet

av *Eva Lindh* (S)

till statsminister Ulf Kristersson (M)

2025/26:152 Studieförbundens ekonomiska situation och konsekvenserna för kulturens infrastruktur

av *Catarina Deremar* (C)

till gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm (L)

av *Nils Seye Larsen* (MP)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:197 Statlig gps-övervakning av vargjakten

av *Tobias Andersson* (SD)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 12.28.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till och med

§ 12 anf. 40 (delvis) och

av talmannen därefter till dess slut.

§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 13 november

2025/26:192 Uppdrag till Socialstyrelsen att utvärdera vårdskador

av *Lena Hallengren* (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2025/26:193 Orosanmälan vid övergrepp mot barn

av *Laila Naraghi* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:194 Rättsliga brister i Försäkringskassans återkrav

av *Malte Tängmark Roos* (MP)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

2025/26:195 Uppföljning av pengar som skänks till utlandet

av *Elsa Widding* (-)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:196 Jämlik tillgång till abortvård och akutvård i hela landet

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövningar.....	1
§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 6 Anmälan om granskningsrapport.....	2
§ 7 Ärende för hänvisning till utskott.....	2
§ 8 Svar på interpellation 2025/26:19 om statlig närvaro och Skatteverkets nedläggning i Simrishamn	2
Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	2
Anf. 2 ANNA WALLENTHEIM (S)	2
Anf. 3 ADRIAN MAGNUSSON (S).....	3
Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	3
Anf. 5 ANNA WALLENTHEIM (S)	4
Anf. 6 ADRIAN MAGNUSSON (S).....	4
Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	5
Anf. 8 ANNA WALLENTHEIM (S)	5
§ 9 Svar på interpellation 2025/26:95 om lagändring avseende skattefrihet för kompetensstöd.....	6
Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	6
Anf. 10 PATRIK BJÖRCK (S).....	6
Anf. 11 ADRIAN MAGNUSSON (S).....	6
Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	7
Anf. 13 PATRIK BJÖRCK (S).....	7
Anf. 14 ADRIAN MAGNUSSON (S).....	8
Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	8
Anf. 16 PEDER BJÖRK (S).....	9
Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	9
§ 10 Svar på interpellation 2025/26:111 om nytt uppdrag till Utbetalningsmyndigheten	9
Anf. 18 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	9
Anf. 19 EVA LINDH (S).....	10
Anf. 20 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	10
Anf. 21 EVA LINDH (S).....	11
Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	11
Anf. 23 EVA LINDH (S).....	11
Anf. 24 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	12
§ 11 Svar på interpellation 2025/26:113 om moms på parkeringsplatser	12
Anf. 25 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	12
Anf. 26 MARIE OLSSON (S)	12
Anf. 27 ADRIAN MAGNUSSON (S).....	13
Anf. 28 EDWARD RIEDL (M).....	14
Anf. 29 PATRIK BJÖRCK (S).....	14
Anf. 30 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	14
Anf. 31 MARIE OLSSON (S)	15
Anf. 32 ADRIAN MAGNUSSON (S).....	15
Anf. 33 EDWARD RIEDL (M).....	16
Anf. 34 PATRIK BJÖRCK (S).....	16
Anf. 35 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	16
Anf. 36 MARIE OLSSON (S)	17
Anf. 37 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	17
§ 12 Svar på interpellation 2025/26:99 om bekämpningen av aktivklubbarna	17
Anf. 38 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	17
Anf. 39 MATTIAS VEPSÅ (S)	18

Anf. 40 ANNA WALLENTHEIM (S)	19
Anf. 41 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	19
Anf. 42 MATTIAS VEPSÄ (S)	20
Anf. 43 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	20
Anf. 44 MATTIAS VEPSÄ (S)	21
Anf. 45 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	21
§ 13 Svar på interpellation 2025/26:117 om kvinnors inblandning	
i gängmiljöer	22
Anf. 46 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	22
Anf. 47 ANNA WALLENTHEIM (S)	22
Anf. 48 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	23
Anf. 49 ANNA WALLENTHEIM (S)	23
Anf. 50 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	24
Anf. 51 ANNA WALLENTHEIM (S)	25
Anf. 52 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	25
§ 14 Svar på interpellation 2025/26:66 om regeringens	
förväntningar på arbetslösa	25
Anf. 53 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	25
Anf. 54 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP)	26
Anf. 55 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	27
Anf. 56 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP)	27
Anf. 57 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	28
Anf. 58 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP)	28
Anf. 59 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	28
§ 15 Svar på interpellation 2025/26:107 om finansieringen av	
Arbetsdomstolen	29
Anf. 60 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	29
Anf. 61 ADRIAN MAGNUSSON (S)	29
Anf. 62 SOFIA AMLOH (S)	30
Anf. 63 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	30
Anf. 64 ADRIAN MAGNUSSON (S)	30
Anf. 65 SOFIA AMLOH (S)	31
Anf. 66 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	31
Anf. 67 ADRIAN MAGNUSSON (S)	31
Anf. 68 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	31
§ 16 Anmälan om interpellationer	32
§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar	32
§ 18 Kammaren åtskildes kl. 12.28.	32